Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr 22.
Scrisori netrancate nu se primescu. Manuscripte nu se retrimitu!
Birourile de anunciuri.
Brașovu, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primescu în Viena *Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Dannenberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner.*
Prețul inserțiunilorŭ: o seria garmondu pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o seria 10 cr. v. a. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĔRŬ DE DUMINECĂ)

„Gazeta“ iese în fie-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unu anu 12 fl., pe șése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate
Pe unŭ anu 40 franci, pe șése luni 20 franci, pe trei luni 10 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru și din afară și la dd. colectori.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șese luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unu anu 12 fl., pe șése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Unu esemplaru 5 cr. v. a. séu 15 bani.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 28.—Anulŭ LII. Brașovŭ, Duminecă 5 (17) Februarie 1889.

Brașovŭ, 4 Februarie v.

Cetindŭ despre cele ce se petrecŭ adĭ în Pesta înaintea ochilorŭ monarchului nostru, ne vine a pune întrebarea, că óre cum de au pututŭ ajunge lucrurile așa de departe, ca acum Ungurii sĕ nu mai fiă mulțumiți nicĭ cu ministeriulŭ Tisza, care se laudă mereu că a făcutŭ atâtŭ de multŭ pentru maghiarisare și pentru întărirea ideei de statŭ maghiarŭ naționalŭ?

Lucrulŭ este fórte ușorŭ de înțelesŭ.

Guvernulŭ lui Tisza ca sĕ se țină la cârma statului a totŭ măgulitŭ și nutritŭ fantasiile Ungurilorŭ, carĭ scimŭ că suntŭ destulŭ de marĭ. Le-a băgatŭ în capŭ idea scâlciată, că statulŭ acesta e numai alŭ Maghiarilorŭ și că prin urmare tóte în statŭ trebue sĕ fiă unguresci. Și fiindcă în acestŭ statŭ trăiescŭ peste dece milióne de ómenĭ, carĭ nu suntŭ Ungurĭ, ci facŭ parte din alte neamurĭ, guvernulŭ lui Tisza, pentru ca sĕ mulcoméscă deșertăciunea națională unguréscă, le-a pusŭ în vedere conaționalilorŭ sei, că decă vorŭ asculta de povețele sale și se vorŭ supune tuturorŭ orênduielilorŭ sale, atuncĭ elŭ va isbuti sĕ facă cu timpulŭ din toțĭ locuitorii statului Ungurĭ.

Cu alte cuvinte, Tisza le-a promisŭ Maghiarilorŭ că densulŭ va face ca statulŭ acesta sĕ fiă unŭ statŭ naționalŭ maghiarŭ și în timpŭ de doue-spre-dece anĭ a și sciutŭ sĕ-i amăgéscă, că în adevĕrŭ va întocmi tóte în statŭ după dorința lorŭ. Mai întâiu a maghiarisatŭ Tisza administrația și justiția precum și tóte aședămintele publice ale statului, numindŭ în tóte posturile publice totŭ numai funcționarĭ ungurĭ, ér după aceea a pășitŭ la maghiarisarea școlelorŭ tuturorŭ locuitorilorŭ, dicêndŭ că decă statulŭ este unguréscŭ, atuncĭ toțĭ locuitorii, carĭ voiescŭ sĕ se împărtășéscă de folósele lui, trebue sĕ învețe unguresce.

Dér fiind-că popórele nemaghiare nu vréu cu nicĭ unŭ prețŭ sĕ se lapede de limba și naționalitatea lorŭ de dragulŭ fantasmagoriilorŭ unguresci și fiind-că tóte inoirile introduse de ministeriulŭ Tisza pentru maghiarisare loveau deadreptulŭ în legea de naționalitate adusă de dietă la 1868: de aceea Tisza, ca sĕ-șĭ ușureze lucrulŭ, a susținutŭ, că nisuințele Nemaghiarilorŭ de a avé drepturile lorŭ naționale suntŭ dușmane statului unguréscŭ, cum șĭ'lŭ închipuesce elŭ: de aceea organele lui au ațîțatŭ mereu în contra naționalitățilorŭ nemaghiare, înfățișândŭ acestŭ lucru ca o vrednicia mare în folosulŭ maghiarismului.

Voindŭ înse Tisza sĕ ajungă la scopulŭ sĕu, care nu era nicĭ dreptŭ nicĭ moralŭ, a trebuitŭ sĕ se foloséscă de totŭ felulŭ de ómenĭ carĭ erau gata a-i da mână de ajutorŭ în lucrarea de zădărnicire a drepturilorŭ naționalităților, dér în schimbŭ pentru că-șĭ câștigau merite ca maghiarisătorĭ, au cerutŭ mereu dela șefulŭ lorŭ favorurĭ și au îngrijitŭ mai multŭ decâtŭ putea sĕ le fiă iertatŭ de interesele lorŭ particulare. Mai cu sémă de aicĭ a urmatŭ apoi marele rĕu, sub care sufere astădĭ cumplitŭ și poporulŭ unguréscŭ și pe care foile opoziționale maghiare ilŭ botéză cu cuvintele: administrația rea și nemorală.

Tóte isprăvile de acasă ale regimului Tisza atêrnau însĕ înainte de tóte dela aceea, ca sĕ mulțuméscă pe cei din Viena în privința afacerilorŭ comune, sĕ facă sĕ se voteze creditele pentru pregătirile militare și legile pentru armată. Și aicĭ Tisza a sciutŭ sĕ amăgéscă pe conaționalii sĕi, făcêndu-le totŭ feliulŭ de speranțe, că va dobêndi din ce în ce mai marĭ concesiunĭ.

Acum deodată se schimbară, precum scimŭ, lucrurile. Germania, care s'a aliatŭ cu monarchia nóstră, pretinde ca armata austro-ungară sĕ fiă adĭ mai multŭ ca orĭ și când tare prin unitatea limbei sale de comandă și totŭ aceea o pretindŭ și cercurile militare din Viena. Urmarea este, că în legea cea nouă militară s'au introdusŭ disposițiunĭ aspre în privința învĕțării limbei germane, ér guvernulŭ Tisza a trebuitŭ sĕ se supună și ministrulŭ de instrucțiune Csaky a și datŭ poruncă ca în tóte scólele sĕ se învețe temeinicŭ limba nemțéscă.

După ce Tisza a făcutŭ pe conaționalii sĕi a crede, că statulŭ e numai alŭ lorŭ și că totŭ ce este în statŭ numai maghiarŭ póte fi, e lucru firescŭ ca aceștia sĕ se sémță acum fórte desamăgițĭ, când li se spune scurtŭ și cuprindĕtorŭ, că trebue sĕ învețe nemțesce. Aceste puține cuvinte zădărniciră deodată tóte speranțele, ce le-a nutritŭ până acuma în inima lorŭ regimulŭ tiszaistŭ.

Armele de carĭ s'a folositŭ Tisza se întorcŭ acum în contra lui. Elŭ care era până mai erĭ „marele patriotŭ“ este adĭ urgisitŭ de conaționalii sĕi nemulțămițĭ ca „trădătorŭ alŭ intereseloŭ patriei“. Ce ne-au adusŭ regimulŭ Tisza, întrébă ei, — o administrația rea și nemorală, dărĭ multe ce nu le mai putemŭ suporta și acum ne mai încarcă în spinare și limba germană!

Tótă mănia și urgia nemulțumițilorŭ ungurĭ se descarcă acum asupra ministrului-președinte Tisza și fiind-că în dietă maioritatea este încă a lui, oposițiunea se încércă a'lŭ rĕsturna prin demonstrațiunĭ inscenate pe stradă.

Asemenĭ turburărĭ înse nu se potŭ pune la cale, fără sĕ se cânte imnurile lui Kossuth și când e vorba de Kossuth nu-i mirare, că ei nicĭ nu se mai gândescŭ că monarchulŭ se află în Pesta.

Ministeriulŭ Tisza a fostŭ acela, care a nutritŭ mereu gârgăunii în capetele șoviniștilorŭ, elŭ a fostŭ care a nutritŭ și cultulŭ lui Kossuth. Și sciutŭ este, că celŭ ce sémĕnă vêntŭ, seceră furtună!

Revista politică.

Din năuntru. Lunia trecută Maiestățile Loru au venitŭ din Viena la Pesta. In locŭ ca aci sĕ afle liniște și mângăere în urma perderii prințului de corónă, li-s'a pregătitŭ amărîciune și durere. Cete de agitatorĭ și turburătorĭ ungurĭ cu studenții în frunte au demonstratŭ pe strade în contra Maiestățiloru orŭ Rstrigândŭ „sĕ trăéscă Kossuth“, care se scie că e celŭ mai mare dușmanŭ alŭ casei domnitóre. Apoi au cutrieratŭ stradele cântândŭ cântece de ale lui Kossuth. Rĕsvrătitorii au vrutŭ sĕ mérgă și la palatŭ in Buda, unde trăseseră suveranii nostri, dér poliția i-a împrăștiatŭ.

Mercurĭ s'au făcutŭ érășĭ demonstrațiunĭ. Poliția arestase pe unŭ conducĕtorŭ alŭ resvrătitorilor Dr. Zoltan Takacs. Séra pe la 7 óre se adunară vre-o 200 de studențĭ într'unŭ birtŭ spre a se sfătui asupra pașilorŭ ce aveau sĕ'i întreprindă în contra poliției, din pricina acestei arestărĭ. Unŭ studentŭ a ținutŭ vorbire ațîțătóre în care se plângea asupra volniciei poliției și propuse a se trimite o deputația la căpitanulŭ orașului Török,

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

O clipită de mănia.

Intêmplare adevĕrată.

In 1870 se afla în arestulŭ din S. unŭ tinĕrŭ pe care'lŭ vomŭ numi Iosifŭ. Era de 24 de anĭ, c'o înfățișare fórte plăcută, înaltŭ, sveltŭ, fața lui era lungăreță, palidă, și pielea de o fineță, încâtŭ la témple se putea observa, cum i-se încrucișéză vinele cele vinete; fața acésta ți-se părea că e pĕtrunsă de o întristare adêncă, aprópe totdéuna posomorîtă. Decă câteodată, ceea ce se'ntémpla fórte rarŭ, își ridica ochii sĕi bruneți-încluși, în ei observaiu o văpaiă melancolică, unu focŭ mistuitorŭ, din care puteai conchide ușorŭ, că prin nimicŭ nu se póte potoli, dér că tocmai de aceea este mai periculosŭ. In timpŭ de optŭ anĭ, de când petrecea în arestŭ, nu s'a alipitŭ de nicĭ unŭ arestantŭ, trăia numai pentru sine și, afară de rĕspunsulu și întrebările de lipsă, nu vorbia chiar nimicu. Cu tóte astea prin purtarea lui plăcută, gata totdéuna d'a ajutora, își câștigă inima tuturorŭ arestanțilorŭ, ér prin purtarea lui cuviinciósă, bunăvoința mai marilorŭ sĕi.

Arestanții, carĭ aveau purtare bună și carĭ aveau și însușirĭ pentru a pute fi primițĭ în cancelaria arestului, se primiau și li-se da de lucru aicĭ în cancelaria. Ținta fiă-cărui arestantŭ era sĕ ajungă în cancelariă, unde aveau și înlesnirĭ mai multe. Cei ocupațĭ în cancelariă purtau, în locŭ de mânecarŭ surŭ, rocurĭ de aceeașĭ față, durmiau despărțițĭ de ceilalțĭ, într'o odaia mai mică, ér pe timpulu mâncării nu trebuiau sĕ se ducă în curte, sĕ'șĭ aducă mâncarea de acolo, din căldarea cea mare, aceea lĭ-o aduceau alții. Din acestea se vede că vieța arestanțilorŭ, carĭ ajungeau în cancelariă era cu multŭ mai plăcută, ca a celorlalțĭ arestanțĭ. De aceea multŭ s'a miratŭ inspectorulu arestanțilorŭ, că propunêndŭ lui Iosifu sĕ mérgă în cancelariă, acesta rĕspunse: sĕ'lu cruțe cu asemenea onóre. Intrebatŭ de causă, asigură, c'ar înnebuni, decă ar trebui sĕ scrie tótă diua.

— Și așaderă nu póte omulŭ sĕ facă nimicŭ pentru tine? întrebă inspectorulŭ.

— Ba da, stimate domnule, rĕspunse Iosifu. Decă ai vré sĕ mĕ iai ca servitorŭ, mĭ-ai face multŭ bine.

— Bine, te iau.

Ca servitorŭ, Iosifŭ erà harnicŭ, acuratŭ și credinciosŭ, încâtŭ nu ți-ai pofti altŭ servitorŭ. Soția inspectorului, o femeiă originală, lucrătóre, îi făcea pentru acestea însușirĭ și unele favorurĭ. Mâncarea șĭ-o căpĕta dela mésa lorŭ care, deși nu era decâtu o mâncare de casă, totușĭ față cu mâncarea arestanțilorŭ era o mâncare fórte alésă. Și cafea căpĕta acum de două orĭ. Acéstă plăcere, de care se lipsise de multŭ, când a gustat'o acum pentru întâia dată, îlŭ făcu sĕ zîmbéscă și elŭ. Cu tóte acestea înzadarŭ s'ar fi încercatŭ cineva sĕ'lŭ facă ceva mai vorbitorŭ, mai prietinosŭ și mai veselŭ. Arestantulu era neschimbatŭ. L'ai fi pututŭ crede mutŭ, vĕdêndu-lŭ dile întregĭ lucrândŭ fără obosélă și fără a dice o singură vorbă. Recunoscința sa însĕ o arăta destulŭ de învederatŭ prin zelulu sĕu totu mai mare și prin atențiunea sa deosebită.

Inspectorulŭ avea unŭ frate Teodorŭ, proprietarŭ mare, care locuia într'o depărtare numai de câteva óre. Acesta venia adesea la fratele sĕu, uneorĭ petrecea chiar dile întregĭ la elŭ și totdéuna era servitŭ de Iosifu. Cu prilegiulŭ acestoru petrecerĭ a fostŭ încântatŭ de însușirile alese ale tênĕrului. Intr'o di Teodorŭ dise fratelui sĕu:

— Decă ar vré Iosifu, eu așŭ fi fórte aplecatŭ sĕ'lu iau în serviciulŭ meu, după-ce va scăpa din arestŭ.

— Nu-i cu putință, rĕspunse fratesĕu, numai mórtea îlŭ scóte pe bietulŭ Iosifŭ din casa asta. E osînditŭ la închisóre pe vietă.

— Nu se póte crede. Omulŭ acesta tăcutŭ, îndatoritorŭ, care umblă sĕ'țĭ facă tóte pe placŭ, cum șĭ-ar fi pututŭ uita de sine și sĕ facă o faptă criminală?!

— Prin o ambițiune vătĕmată și într'o clipită de mănia, rĕspunse inspectorulŭ. Decă te interesézà, îțĭ voiu istorisi întêmplarea lui.

— Iosifŭ, începù elŭ, era uniculŭ fiiu alŭ unui preotŭ dela sate și s'a bucuratŭ de o crescere fórte bună. Tatălŭ sĕu stăruia cu deosebire sĕ stérnéscă și sĕ nutréscă în elŭ unŭ adevĕratŭ simtŭ de onóre. O! decă amŭ sci cum de multe-orĭ simțulŭ de bine-facere, ce credemŭ a-lŭ sădi în copii, se desfășură în blăstĕmŭ asupra lorŭ! Durere, pe lângă tótă asprimea tatălui și pe lângă grija cea mai mare, n'a pututŭ sĕ stérpéscă din temperamentulŭ lui Iosifŭ înclinarea lui de a se mănia afară din cale. Copilulŭ avea o fire blândă și domólă, mănia însĕ copleșia acestŭ naturelŭ fericitŭ, în momente de furia îlŭ părăsiau tóte simțirile și îndeplinea lucrurĭ, de ți-se rădica perú'n capŭ. Cu pedepse aspre

spre a-lŭ întreba, décă a lucratŭ la porunca mai înaltă orĭ din propriulŭ seu îndemnŭ. S'a mai hotărîtŭ, ca studenţii sĕ mérgă dinaintea poliţiei şi sĕ demonstreze. Unŭ altŭ vorbitorŭ se plângea, că studenţii ér au fostŭ vătămaţĭ şi încă de diarulŭ d-lui Tisza „Nemzet“, care a publicatŭ raporturĭ mincinóse asupra mişcărei studenţilorŭ, de aceea ar fi bine a face o visită şi fóiei „Nemzet“. Propunerea s'a primitŭ cu aclamaţiune şi îndată se puseră în mişcare studenţii, carĭ se înarmaseră cu micĭ fluerătóre. Ei strigau mereu „abzug Tisza. Fejervari şi Török“. Inaintea diarului „Nemzet“ şi a lui „Pesti Napló“ se opriră şi după ce strigară „éljen“-urĭ Redacţiunei lui „Napló“, începură sĕ strige, sĕ fluere şi sĕ urle în contra lui „Nemzet“. După aceea luară unŭ numĕrŭ din „Nemzet“ şi-lŭ arseră. Demonstranţii plecară la clubulŭ oposiţiunei moderate sĕ-i facă ovaţiunĭ. Aceeaşĭ scenă se întâmplă şi înaintea clubului stêngei extreme. După aceea demonstranţii merseră înaintea poliţiei. Aci începură a face o larmă infernală cântândŭ: Abzug Tisza! Abzug Csaki! Abzug baro Fejervary! Abzug Török fökapitany! Eljen Dr. Takacs Zoltan! Deodată năvăliră fără veste asupra lorŭ vr'o 60 de poliţiştĭ, unii cu bâte, alţii cu săbiile scóse şi începură a îmblăti fără milă pe demonstranţĭ. O zăpăcélă şi încurcătură de nedescrisŭ se produse între studenţĭ şi ceilalţĭ lărmuitorĭ, carĭ începură a fugi în tóte părţile. Vr'o 50 dintre ei au fostŭ arestaţĭ atuncĭ, ér alţii mai târdiu pe strade de poliţiştii carĭ patrulau. Căpitanulŭ poliţiei a adresatŭ o proclamaţie către poporaţiune, prin care interdice sub cea mai aspră pedépsă orĭ-ce adunare pe strade şi orĭ-ce demonstraţiune.

Joi s'au repetatŭ demonstraţiunile. S'a strigatŭ „Abzug Tisza!“ când ministrulŭ a eşitŭ din cameră, şi „eljen Apponyi.“ Se 'nţelege că poliţia i-a luatŭ pe demonstranţĭ pretutindenea la gónă dându-le ghionturĭ şi lovindu-i cu săbiile şi cu bâtele, trecêndŭ cu caii peste ei, aşa că n'au fostŭ cruţate nicĭ femei, nicĭ copii.

Dr. Takats Zoltan, care încă de mai înainte îşĭ câştigase renume înaintea tinerimei pentru destoinicia lui de a înscena demonstraţii, a fostŭ cum am disŭ arestatŭ. „Erd. Hir.“ dice, că poliţiştii l'au bătutŭ cu astă ocasiune. Mama lui Takats vĕdêndŭ acésta cerŭ intervenirea deputatului dietalŭ Polonyi Geza, care se duse la căpitanulŭ poliţiei, îĭ mărturisi, că Dr. Takats n'a agitatŭ nicĭ decum tinerimea, ci din contră a umblatŭ s'o domolescă. Căpitanulŭ poliţiei însĕ, cu numele Török János, a rĕspunsŭ, că „elŭ este silitŭ seu sĕ-şĭ dea dimisia, seu sĕ aresteze pe toţĭ aceia, carĭ au avutŭ rolŭ conducĕtorŭ la demonstraţiunĭ“. De aci s'a născutŭ o polemică înverşunată între Polonyi şi căpitanulŭ poliţiei, pe care Polonyi l'a făcutŭ în fine atentŭ asupra urmărilorŭ şi cu acésta s'a depărtatŭ.

Demonstraţiile s'au repetatŭ şi în Cluşiu. Studenţii s'au dusŭ în sala dela grădina Stadler cântândŭ cântece kossuthiste şi cu unŭ steagŭ cu inscripţia: Dumnedeu sĕ binecuvinte pe Maghiarĭ. Juristulŭ Franz Bodor propuse: Intrégă adunarea tinerimii studióse din Cluşŭ sĕ se pronunţe, că ea se alipesce cu trupŭ cu sufletŭ la mişcările patriotice în cestiunea legii militare; spre acestŭ scopŭ ţine de necesare adunărĭ poporale; ea doresce a lua parte la adunarea poporală din Cluşiu şi se provócă prin placate cercurile electorale ardelenescĭ ca sĕ se alieze cu ea. Totdeodată propune a se alege unŭ comitet permanentŭ, care sĕ facă paşii necesarĭ în acéstă cestiune. Studentulŭ Alex. Lengyel făcu o comparaţiune între evenimentele dela 48 şi între situaţiunea de adĭ. „Atuncĭ, dise elŭ, s'a ridicatŭ unŭ ministru Ludovic Kossuth (eljen-urĭ sgomotóse) şi a disŭ: ne rugămŭ sĕ ne daţĭ soldaţĭ şi banĭ, căcĭ patria este în periculŭ. Deputaţii s'au sculatŭ unulŭ după altulŭ şi strigară: Vĕt dămŭ! Acum éraşĭ se scólă unŭ ministru şi cere banĭ şi soldaţĭ, căcĭ patria e în periculŭ. Adĭ însĕ cei mai bunĭ naţionalistĭ, carĭ nu voescŭ sĕ sacrifice cele mai scumpe tesaure ale patriei, respingŭ cererile şi totdeodată şi celŭ mai bunŭ alŭ naţiunei încă le respinge: L. Kossuth. Vorbitorulŭ încheiă cu propunerea, sĕ se trimită o telegramă de salutare lui Kossuth. Apoi Nic. Bartha dela „Ellenzek“ critica aspru legea, vorbi despre înjosirea limbei ungurescĭ în armata comună, alŭ cărei spiritŭ, comandă, administraţiă şi limbă suntŭ streine. Kulturegyletulŭ încă s'a alăturatŭ la aceste demonstraţii prin secretarulŭ lui.

Din afară. Raporturile dintre *Francia* şi *Germania* se totŭ înăsprescŭ din pricina mĕsurilorŭ neumane ce le-a luatŭ Germania la graniţa de către Francia. Nu'i destulŭ că Francesii din Alsaţia şi Lotaringia, din cele două provincii ce le-a luatŭ în 1871 Germania dela Francia, suntŭ persecutaţĭ cu cea mai mare asprime, der încă celorŭ din Francia, carĭ au părinţĭ şi rude în aceste provincii, li-se punŭ în cale cele mai marĭ pedecĭ, ca sĕ nu pótă visita pe ai lorŭ nicĭ în césulŭ morţii. Aşa s'a întêmplatŭ cu unŭ medicŭ de regimentŭ francesŭ, căruia i-a muritŭ mamă-sa în Strassburg, fără ca sĕ i-se dea voiă de stăpânirea nemţéscă se mérgă sĕ o vadă. Francesii s'au năcăjitŭ cumplitŭ de acésta şi colonelulŭ regimentului, de care se ţine medicululŭ, a datŭ unŭ ordinŭ de di, în care le arată soldaţilorŭ cum se pórtă Germanii cu Francesii. Nu'i vorbă, colonelului i-s'au făcutŭ imputărĭ de guvernŭ pentru acésta, der mai multŭ ca sĕ nu dică Germania, că se aţîţă armata francesă în contra ei. Se vede că chiar stăpânirei germane i-s'a făcutŭ ruşine de purtarea ei, căcĭ din Strassburg se scrie către „Hamburger Nachrichten“, că se vorŭ mai uşura mĕsurile dela graniţa germană-francesă pentru casurĭ, când unŭ Francesŭ are sĕ alerge la patulŭ de mórte orĭ la îmormêntarea unuia dintre ai sĕi.

In *Italia* se petrecŭ marĭ turburărĭ. Ele suntŭ îndreptate în contra guvernului, în contra Germaniei şi Austro-Ungariei, cu unŭ cuvêntŭ în contra alianţei tripele şi în favórea Franciei. Cheltuielile cele marĭ, ce le face guvernulŭ cu înarmările, şi sporirea dărilorŭ, ca sĕ acopere aceste cheltuielĭ, a amărîtŭ poporaţiunea muncitóre, care în 8 Februarie n. a făcutŭ marĭ devastărĭ în Roma. Astfelŭ de turburărĭ erau plănuite şi în alte oraşe, der autorităţile au luatŭ mĕsurĭ de vreme. In totŭ casulŭ, mişcarea din Italia e de mare însemnătate şi periculósă atâtŭ pentru Italia câtŭ şi pentru alianţa tripă.

Din Petersburg se scrie către „Pol. Corr.“, că fostulŭ ministru bulgarŭ *Drăgan Zankov*, care a contribuitŭ şi la detronarea fostului principe alŭ Bulgariei Alexandru de Battenberg, a avutŭ o lungă audienţă la Ţarulŭ Rusiei, se crede că pentru ca sĕ'şĭ ia rĕmasŭ bunŭ. Adecă pe la sfêrşitulŭ acestei lunĭ Zankov, însoţitŭ de mai mulţĭ foştĭ oficerĭ bulgarĭ de cei fugarĭ de când cu detronarea prinţului Alexandru, se va duce către sudŭ. Acésta se privesce ca unŭ semnŭ rĕu pentru peninsula balcanică. Prinţulŭ de adĭ alŭ Bulgariei, Ferdinand de Cobourg, nu pré se bucură de iubirea Bulgarilorŭ şi mai alesŭ cu clerulŭ s'a înduşmănitŭ rĕu. De aceea apropierea lui Zankov de Bulgaria póte sĕ fiă periculósă pentru principele Ferdinandŭ.

In *Serbia* încă nicĭ păna adĭ nu s'au putută înţelege radicalii cu Regele în privinţa formării noului ministerŭ, care trebue sĕ fie radicalŭ, deórece aceştia suntŭ cei mai poporalĭ în Serbia. Radicalii cerŭ amnestiarea tuturor revoluţionarilorŭ serbĭ, regele însĕ nu vrea, de aci neînţelegerea. Radicalii mai au şi înclinărĭ către Rusia, pe când regele nu şi acésta încă îngreuiază înţelegerea. Aşa se scrie din Belgradŭ, că în cercurile militare sêrbescĭ se vorbesce, că unŭ numĕrŭ de oficerĭ subalternĭ şi subofficerĭ vorŭ merge în Rusia sĕ facă studii militare pe cheltuiala guvernului rusŭ. Nu se póte sci, décă acestŭ sgomotŭ e orĭ nu adevĕratŭ, der în totŭ casulŭ elŭ vĕdesce dorinţele radicalilorŭ.

Germania e nevoită sĕ între la învoială cu Anglia şi cu statele Unite pentru *Samoa*. Acésta în urma hotărîrii Angliei de a nu lăsa pe Germanĭ sĕ se facă singurĭ stăpânĭ pe Samoa, şi a hotărîrii Statelorŭ Unite de a ridica aci deposite de cărbunĭ necesarĭ corăbiilorŭ pentru casŭ de rĕsboiu. Se'nţelege că celŭ mai bunŭ lucru pentru aceste trei puterĭ e sĕ se'nţelégă în pace, ér nu sĕ se înduşmănéscă. Anglia şi Statele Unite suntŭ dispuse a căde la învoială. Póte că în privinţa acésta se va ţine o conferinţă în Berlinŭ.

Proiectulŭ de lege militară ce l'a supusŭ guvernulŭ germanŭ desbaterei consiliului federalŭ se va înfăţişa parlamentului germanŭ spre desbatere şi primire îndată ce se va reîntruni. Se dice că proiectulŭ ar privi numai *sporirea artileriei germane*, şi mai alesŭ la graniţă de către Francia, fiindcă artileria acesteia e mai numerósă.

După cum anunţă foile italiene, în luna viitóre are sĕ se înfiinţeze în Roma unŭ departamentŭ militarŭ, care va fi însărcinatŭ cu stabilirea şi supraveghiarea *fortificaţiilorŭ* (întăririlorŭ) dela mare pe litoralii (ţĕrmurii) *Italiei*,

Impĕrăţia *Japoniei* va avé acum şi ea constituţiă. O telegramă sosită de acolo anunţă, că împĕratulŭ Mutsuhito a datŭ o proclamaţiă pentru o constituţiă a imperiului, care a fostŭ primită de poporŭ cu entusiasmŭ. In înţelesulŭ proclameţiei, în cursulŭ anului viitorŭ se va ocupa o adunare constituantă cu prelucrarea unui proiectŭ de constituţiune.

SCIRILE DILEI.

P. Sa Episcopulŭ Popazu. Aflămŭ cu părere de rĕu că Présfinţia Sa Episcopulŭ Caransebeşului Ionŭ Popasu e greu bolnavŭ. Ii dorimŭ din adênculŭ inimei cea mai grabnică însănătoşare.

***

Adunare de invĕţătorĭ. Ierĭ, Vinerĭ 3/15 Februarie, s'a ţinutŭ adunarea generală estraordinară a „Reuniunei învĕţătorilorŭ românĭ din districtulŭ X—Braşovŭ“ în sala de desemnŭ a gimnasiului

---

şi prin dojenirĭ seriose şi blânde îi succese tatălui sĕu a îneca în elŭ acéstă greşélă înfricoşată într'atâta, încâtŭ Iosifŭ se deprinse, ca în cele mai multe casurĭ sĕ se stăpânéscă şi mănia sĕ nu aibă urmărĭ rele.

Ajungêndŭ vêrsta de 15 anĭ şi avêndŭ aplecare pentru economiă, tatălŭ sĕu îlŭ duse la unŭ amicŭ alŭ sĕu, omŭ cu proprietate mare, îlŭ încredinţa acestuia rugându-lŭ sĕ nu-lŭ tracteze ca pe fiiulŭ unui prietinŭ, sĕ nu-lŭ cruţe, din contră sĕ-lŭ pună la totŭ felulŭ de lucru şi faţă de natura lui sĕlbatică sĕ fiă fórte aspru. Şi într'asta a greşitŭ tatălŭ, care era aşa de tare îngrijatŭ pentru crescerea fiiu-sĕu, pentru-că fórte puţinĭ ómenĭ sciu se unéscă asprimea cu bunețele şi a ţine mĕsura adevĕrată între ele. Asprimea proprietarului degenera în brutalitate şi înfuria pe băiatulŭ ambiţiosŭ peste mĕsură. Cu tóte astea, deşi cu încordare fórte mare, Iosifŭ îşĭ stăpâni mănia, care clocotea în inima lui. A sositŭ însĕ timpulŭ, când acéstă stăpânire de sine a luatŭ unŭ sfêrşitŭ fórte înfricoşatŭ.

Era 'n secerişŭ, se căraseră snopii cei din urmă, şurile şi grânarele nu mai puteau cuprinde bogatele darurĭ cerescĭ. Iosifŭ lucrase peste mĕsură şi, obositŭ, şedu pe unŭ snopŭ; în timpulŭ acesta servitorii descărcau carulŭ celŭ din urmă şi aşedau snopii în şură. Atuncĭ deodată se arată proprietarulŭ şi strigă câtŭ póte către Iosifŭ:

— Ce stai aicĭ şi trândăvescĭ? Nu vedĭ că toţĭ lucră?

— Voiamŭ se mĕ recreezŭ puţinŭ, rĕspunse Iosifŭ, sunt fórte obositŭ.

— Leneşŭ eştĭ, trândavule, nimicŭ alta, se rĕsti stĕpânulŭ, der acesta aţîţatŭ de nedreptatea, ce i-se făcuse, îi şi respunse“:

— Io nu'sŭ leneşŭ, acesta o póte —

— Tacĭ!

— Nu tacŭ, nu mai potŭ. Te porţĭ cu mine prea aspru!

— Bine, atuncĭ sĕ'ţĭ arĕtŭ cum s'aduce unŭ copilŭ la ascultare. Şi apucândŭ în mână unŭ biciu aruncatŭ pe unu [illegible], în faţa tuturorŭ servitorilorŭ şi se[illegible]i órelorŭ, trosc! trosc! asupra băiatului, care mai multŭ de mănia şi ruşine, decâtŭ de loviturile îndesate, cădu la pământŭ aprópe fără cunoscinţă.

Tocmai se sfîrşise lucrulŭ şi se duseră cu toţii în casă sĕ cineze. Iosifŭ rĕmase întinsŭ în curte. Erau gata cu mâncarea şi elŭ totŭ nu se mai arătă. Atuncĭ dise proprietarulŭ către administratorulŭ sĕu:

— Uită-te numai la băiatulŭ ăsta dâcosŭ, pe lângă tótă lecţia, ce i-am datŭ, are îndrăsnela sĕ nu vie la cină. Der, aşteptă băete!

— I-ai făcutŭ nedreptate, rĕspunse administratorulŭ. Iosifŭ a fostŭ fórte harnicŭ, a lucratŭ mai multŭ de cum îlŭ ajută puterile şi a trebuită sĕ-lŭ supere, că d-ta îi dicĭ leneşŭ.

— Hm, dise stăpânulŭ atinsŭ, asta îmĭ pare rĕu, într'adevĕrŭ îmĭ pare rĕu. Du-te şi-lŭ chemă d-ta. Ba nu, las' că mĕ ducŭ eu singurŭ.

Mai întêiu s'a dusŭ în odaia tînĕrului, der nu era acolo. Nu l'a găsitŭ în casa întrégă. Ingrijatŭ alergă numai decâtŭ la grajdurĭ, se temea că băiatulŭ, în turburarea lui, îşĭ va fi făcutŭ ceva, orĭ va fi fugitŭ şi se va fi întorsŭ la tată-sĕu, căruia îi va spune nedreptatea ce a suferitŭ. Nu l'a aflatŭ nicĭ în grajdurĭ. Intorcêndu-se de aicĭ éră în curte, unde 'lŭ lăsase, deodată îi vine unŭ mirosŭ greu de focŭ şi — ca sĕ sfêrşescŭ iute, în timpŭ de unŭ césŭ, tótă curtea se afla în flacărĭ. Nefericitulŭ proprietarŭ cădu jertfa curajului sĕu desperatŭ. Coperişulŭ casei, cădêndŭ asupra lui, îlŭ îngropa în flacărĭ, care'lŭ prefăcură în cenuşă.

Tînĕrulŭ, vrednicŭ de compătimire, care în foculŭ mâniei sale pătimaşe, aprinsese mai întêiu şura, fără a sci ceva de sine, ca şi mânatŭ de necuratulŭ, rătăci singurŭ pe câmpurĭ unŭ césŭ întregŭ după sĕvêrşirea faptei. Deodată vĕdu rădicându-se spre cerŭ unŭ norŭ negru înfricoşatŭ, în urma căruia isbucni unŭ sulŭ de flacără şi mai înfricoşatŭ. Numai acum îşĭ veni în orĭ şi alergândŭ către ómenii din satŭ, carĭ veniau sĕ stingă foculŭ, strigă:

— Sărĭţĭ, scăpaţĭ, ajutaţĭ şi ucideţi-mĕ, eu am datŭ focŭ, eu, eu, nebunŭ de mâniă. Şi leşinândŭ cădu la pămêntŭ.

Când s'a deşteptatŭ era în temniţă. Era însĕ bolnavŭ şi credêndŭ că va muri, cerŭ sĕ vie tatălŭ sĕu, ca sĕ-lŭ róge de iertare. Păzitorii lui neomenoşĭ îi spuseră atuncĭ, că tatălŭ lui, de spaima ce l'a cuprinsŭ la audulŭ faptei, a muritŭ numai decâtŭ.

Firea vênjósă a lui Iosifŭ nu s'a sdrobitŭ nicĭ de lovitura acésta. După o bólă îndelungată se făcu éră sănĕtosŭ. Se începu procesulŭ. Elŭ n'a tăgăduitŭ nicĭ nu şĭ-a scusatŭ fapta cu maltratările, ce a suferitŭ, nu se rugă de cruţare şi nu cerŭ îndurare, era nepăsătorŭ, rece şi têmpitŭ. Fu judecatŭ la mórte. Unŭ suspinŭ uşurătorŭ îi eşi din pieptŭ la audulŭ acestei judecăţĭ şi pe faţă i-se

românŭ de aicĭ. Obiectele maĭ însĕmnate ce s'au pertractatŭ suntŭ următórele: a) S'au desbătutŭ raportele comisiunilorŭ alese în adunarea generală trecută despre schimbările ce suntŭ a se face în „Normativulŭ școlarŭ“; b) s'au verificatŭ procesele verbalĭ ale adunării gener. trecute, deórece verificărei făcute de comisiunea respectivă i-s'au făcutŭ greutățĭ din partea comitetuluĭ; c) s'a hotărîtŭ sistarea de o camdată a edării fóeĭ „Școla și familia“ cu încheerea anuluĭ alŭ III-lea (finea luĭ Martie. c.), de órece restanțele abonamentelorŭ se suie la cifra de peste 1200 fl; aceste restanțe vorŭ fi incassate prin folosirea tuturorŭ mijlócelorŭ legalĭ; d) La propunerea d-luĭ învĕțătorŭ și directorŭ G. Proca dela școla capitală din Rĕșnovŭ, s'a luatŭ conclusŭ în unanimitate, ca Comitetulŭ centralŭ alŭ Reuniuneĭ sĕ înainteze Consistoruluĭ archidiecesanŭ din Sibiiu o cerere, ca acesta sĕ dispună cele de lipsă pentru pregătirea învĕțătorilorŭ în lucrulŭ de mână și pentru introducerea acestuia între celelalte obiecte de învĕțămêntŭ.

***

Mortea prințuluĭ Rudolfŭ. Mare senzațiă a produsŭ purtarea primateluĭ dela Strigoniu cu ocasiunea morțiĭ prințuluĭ de corónă Rudolfŭ. Când primatele a primitŭ scirea, că prințulŭ a muritŭ în urma unuĭ atacŭ de apoplexie, numaĭ decâtŭ luă dispositiunile necesare pentru a se duce la Viena ca în persónă sĕ ia parte la înmormêntarea prințuluĭ; maĭ târdiu însĕ, după ce primatele fù informatŭ, că prințulŭ s'a sinucisŭ, numaĭ de câtŭ i-se făcù rĕu și niciĭ vorbă n'a maĭ fostŭ, ca elŭ sĕ ia parte la înmormêntare, ba nicĭ din jurulŭ luĭ nu s'a presentatŭ nimenea, denegându-se chiar ,și orĭ-ce semne exterióre de doliu în onórea rĕposatuluĭ prințŭ, așa că nicĭ pe basilica din Strigoniu, nicĭ pe locuința vre-unuia dintre preoțiĭ fruntașĭ nu s'a arboratŭ stindardŭ de doliu și în timpulŭ înmormêntăriĭ nicĭ unŭ clopotŭ nu s'a trasŭ în acestŭ orașŭ. Pe când țera întrégă era mișcată de durere, pe atuncĭ — dice „Erd. Hir.“ — primatele își făcea în grădina obicĭnuita preumblare ca și cum nu s'ar fi întêmplatŭ nimicŭ. Tóte acestea le-a făcutŭ primatele din motivulŭ, că în sensulŭ canónelorŭ bisericescĭ nu este permisŭ a se da sinucidilorŭ asemenea onorurĭ.

***

Anticitățĭ romane. Ministrulŭ ungurescŭ de culte și instrucțiune publică a acordatŭ și pentru anulŭ 1889 unŭ ajutorŭ de statŭ de fl. 500 pentru desgropările vecheĭ cetățĭ romane Zarmisegethusa, ce se facŭ la Grădiște.

***

Forte sinceră e următórea observație a luĭ „Kolozsvar“: Amŭ fostŭ datŭ scirea, că gendarmiĭ au opritŭ la stațiunea Ruttka 16 persóne, care voiau sĕ mérgă la America, ca sĕ scape de miseria de acasă. „Sieb. deutsch. Tgbltt“ făcuse și observația, că gendarmiĭ le-au aplicatŭ maxima maghiară: Extra Hungariam non est vita...! La acésta observă „Kolozsvar“, „că cele 16 persóne prinse de gendarmĭ au fostŭ tocmaĭ Maghiarĭ; dér suntŭ acĭ mulțime de astfelŭ de ómenĭ, în contra emigrăriĭ cărora eĭ, Maghiariĭ, n'au nimicŭ de obiectatŭ. Din contră ar protesta, décă ar voi cineva sĕ oprescă pe aceștĭ ómenĭ de a emigra“. — Nenorocirea reptileĭ din Clușiu e numaĭ, că aceștĭ omenĭ îĭ lasă de regulă pe Maghiarĭ sĕ facă călĕtoriĭ pela America. Dorința jupânuluĭ „Kolozsvár“ nu se va împlini câtŭ e hôtŭlŭ!

***

Recrutarea din éstŭ anŭ. Municipiile, în înțelesulŭ legiĭ militare de până acum, au făcutŭ pregătirile de lipsă pentru recrutare și au trimisŭ raportele în astă privință ministruluĭ de honvedĭ. Ministrulŭ a încunosciințatŭ acum municipiile, ca sĕ aștepte nouĕ instrucțiunĭ privitóre la recrutare. Guvernulŭ adecă voesce sĕ se facă recrutarea după noua lege militară ce se va vota în dilele acestea.

***

Renta română. Subscripțiunea renteĭ române de leĭ 32,500,000, care era sĕ se facă în dilele dela 15, 16 și 17 Faurŭ, s'a închisŭ deja în diua primă, întrecêndŭ subscrierea multŭ preste suma recerută.

***

Importŭ opritŭ. Ministerulŭ ungurescŭ de agricultură, industriă și comerțŭ a opritŭ a se aduce din Rusia vite, instrumente de grajdŭ și hamurĭ folosite, precum și vestminte și încălțăminte purtate, sdrențe. Pricina e că în Rusia bântue bóla orientală de vite.

***

Fulgerŭ și tunetŭ. La 10 Februarie n. ,6 óre diminéța, a fulgeratŭ și a tunatŭ în Sân-Mărtinŭ, lângă Odorheiu.

Rectificare. In numerulŭ din Dumineca trecută alŭ fóieĭ nóstre, la Foiletonŭ, pag. 1, colóna 1, în rêndulŭ alŭ 4-lea de josŭ în susŭ este a se ceti *Cazarii*, în locŭ de: „Cazacii.“

Despăgubirea dreptului de cârciumăritŭ.

Publicămŭ adĭ din nou în întregulŭ eĭ, publicațiunea ministruluĭ de finance cu privire la despăgubirea dreptuluĭ de cârciumăritŭ, asupra căreia atragemŭ atențiunea proprietarilorŭ de regaliĭ:

Publicațiune.

In sensulŭ § 13 alŭ articululuĭ de lege XXXVI din 1888 despre despăgubirea dreptuluĭ de cârciumăritŭ (regalŭ), deosebire făcêndŭ de tóte celelalte condițiunĭ cuprinse în acéstă lege,—se vorŭ despăgubi pentru dreptulŭ de cârciumăritŭ (regalŭ) numaĭ aceĭ proprietarĭ aĭ dreptuluĭ acestuia, carĭ séu singurĭ, séu prin împuterniciții lorŭ legalĭ își vorŭ arăta *în scrisŭ* pretensiunea de despăgubire până în 31 Martie a. c. 1889 stilulŭ nou la acelŭ inspectorŭ regescŭ de dare, în a căruĭ cercŭ de activitate se află comuna în care respectivulŭ proprietarŭ are dreptŭ de cârciumăritŭ*) numindŭ totodată *și comuna* în care își folosesce acestŭ dreptŭ.

Se provócă decĭ toțĭ interesațiĭ îndreptățițĭ ca **până în 31 Martie 1889** st. nou sĕ'șĭ arate pretensiunile de despăgubire la loculŭ anumitŭ negreșitŭ, căcĭ la casŭ contrarŭ, în înțelesulŭ legeĭ de susŭ, pretensiunile maĭ târdiu arătate nu se vorŭ lua la nicĭ unŭ casŭ în băgare de sémă.

Arătările acestea trebue sĕ conțină următórele:

1) Numele comuneĭ în care se folosesce dreptulŭ de regalŭ (cârciumăritŭ);

2) Descrierea exactă a dreptuluĭ de cârciumăritŭ (regalŭ) pentru care se cere despăgubirea;

3. Numirea aceluĭ dreptŭ pe temeiulŭ căruia celŭ care cere despăgubirea, într'adevĕrŭ și-a folositŭ ca proprietarŭ dreptulŭ de cârciumăritŭ.

4) Amintirea despre aceea, cum a fostŭ supusŭ la dare acestŭ dreptŭ.

5) Numele celuĭ ce face rugarea séu, décă acesta a însărcinatŭ pe altcineva ca în afacerea despăgubireĭ sĕ'lŭ representeze, numele și locuința representantuluĭ.

6) Venitulŭ pe care proprietarulŭ l'a trasŭ din dreptulŭ de regalŭ (cârciumăritŭ) în aniĭ 1882—1886, și pe care voesce ca la socotirea sumeĭ de despăgubire sĕ se ia de basă.

La casŭ când cu dreptulŭ de cârciumăritŭ ar fi fostŭ și case, séu alte drepturĭ orĭ avere nemișcătóre date în arêndă și venitulŭ întregŭ ar fi fostŭ supusŭ dăreĭ de rente, atuncĭ respectivulŭ proprietarŭ are sĕ documenteze, că din venitulŭ întregŭ câtŭ cade exclusivŭ pe dreptulŭ de regalŭ, sĕ își procure spre scopulŭ acesta documentele de lipsă.

In casurile acelea décă cineva dintre proprietariĭ dreptuluĭ de regalŭ în sensulŭ § 4. respective §§ 6—10 aĭ art. de lege XXXVI din 1888 ar pretinde ca fața de elŭ sĕ se facă escepțiune dela procedura ordinară maĭ susŭ amintită și pretensiunea luĭ de despăgubire sĕ se socotéscă pe calea escepțională amintită în lege: acela are sĕ producă respective sĕ alăture la cererea de insinuare tóte documentele pe carĭ își întemeiază acéstă rugare, și tóte acestea dimpreună cu cererea de insinuare sĕ le aștérnă negreșitŭ **până în 31 Martie 1889** st. n. la inspectorulŭ de dare competentŭ în scrisŭ, căcĭ la casŭ contrarŭ documentele maĭ târdiu produse nu se vorŭ lua nicĭdecum în considerare și în lipsa documentelorŭ necesarĭ, fața cu aceĭ petențĭ nu se va aplica modulŭ escepționalŭ stipulatŭ în lege.

Casurile escepționale cuprinse în §§-iĭ 6—10 aĭ legeĭ amintite în carĭ are locŭ procedura escepțională, precum și documentele pe carĭ respectiviĭ proprietarĭ au ale aștérne dimpreună cu cererea de insinuare până în 31 Martie 1889 sub strictele urmărĭ de susŭ suntŭ următórele:

1. Décă cineva, din considerațiunĭ fața cu liniștea publică, séu în urma vre-uneĭ mĕsurĭ oficióse greșite*) nu și-a pututŭ folosi dreptulŭ de regalŭ (cârciumăritŭ) în astfeliu de mĕsură, precum l'ar fi pututŭ folosi décă n'ar fi fostŭ piedecile de susŭ, cu alte cuvinte décă cineva este în stare a dovedi, că dênsulŭ după dreptulŭ séu de regalŭ (cârciumăritŭ) ar fi avutŭ maĭ multŭ venitŭ, precum într'adevĕrŭ a avutŭ décă nu ar fi esistatŭ cutare și cutare piedecă séu mĕsurĭ greșite oficióse, în casulŭ acesta respectivulŭ deodată cu insinuarea:

a) sĕ arate în scrisŭ că prin care mĕsură oficiósă i s'a micșoratŭ venitulŭ și sĕ alăture hârtiile, carĭ dovedescŭ aceste mĕsurĭ.

b) décă insinuantele (séu petentulŭ) susține, că mĕsura oficială a fostŭ „greșită“. cu provocare la legea séu ordinațiunea respectivă, se arate, că dispozițiunea aceea într'adevĕrŭ a fostŭ greșită.

c) cu contracte, documente de relaxare și alte documente sĕ arate că prin mĕsura amintită oficială a avutŭ pagubă.

d) décă proprietarulŭ voesce ca suma

*) Pentru comitatulŭ Brașovuluĭ și alŭ Făgărașuluĭ este inspectoratulŭ de dare din Brașovŭ competentŭ.—Red.

*) De pildă décă cineva a avutŭ o cârciumă în apropierea uneĭ bisericĭ și a fostŭ supusă prin asta óreșicărorŭ piedecĭ de a-șĭ folosi dreptulŭ de cârciumăritŭ, séu décă cineva a fostŭ opritŭ a-șĭ folosi dreptulŭ séu de către organele politice sub diferite titule neîntemeiate. Red.

---

arătă o espresie de bucuriă. Monarchulŭ însĕ, considerândŭ fragedele luĭ tinerețe, îĭ schimbă pedépsa de mórte în închisóre pe viéță. Agrațiarea așa îĭ tulbură mintea. inebuni așa de tare, că au trebuitŭ sĕ-lŭ ducă într'o casă de sănĕtate, unde cu dușurĭ de apă rece și cu cămașa de forță fù vindecatŭ, pe urmă adusŭ în arestulŭ acesta, în care petrece de 8 anĭ.

Teodorŭ ascultase cu o compatimire adêncă.

— Sĕrmanulŭ nenorocitŭ! dise elŭ. Trebue sĕ facemŭ ceva pentru elŭ. Trebue sĕ iasă de aicĭ. Omulŭ se ispăsesce nu numaĭ în temniță, pedépsa, ce o sémte consciința luĭ, este maĭ mare decâtŭ arestulŭ. Optŭ anĭ de viéță într'unŭ asemenea chinŭ, pe legea mea, este de ajunsŭ, ca sĕ mulțuméscă legile. Voiu cere monarchuluĭ ca sĕ'lŭ agrațieze, — monarchulŭ ilŭ va ierta, décă directorulŭ și tu vețĭ adeverĭ, că dênsulŭ a avutŭ totdéuna purtare exemplară.

— Astea sĕ se întêmple, pentru-că se și potŭ întêmpla, dise inspectorulŭ.

Incă în diua aceea se compuse rugarea de agrațiare. directorulŭ și inspectorulŭ îĭ alăturară atestatele cele maĭ bune și tóte se trimiseră monarchuluĭ. Iosifŭ nu aflà nimicŭ de tóte acestea, pentru-că nu voiau sĕ'ĭ dea speranțe nefolositóre, carĭ décă nu s'ar împlini l'ar amărâscă maĭ tare viéța. Nu trecù multe dile și Teodorŭ căpătă rĕspunsŭ favorabilŭ la rugarea sa. Cum ilŭ primesce, numaĭ decâtŭ alérgă în orașulŭ celŭ maĭ de-aprópe și, după o mĕsură trimisă de frate-sĕu, cumpără tóte hainele potrivite pentru Iosifŭ — numaĭ dup'aceea se duse la temniță ca sĕ'lŭ elibereze.

Când inspectorulŭ, în fața frateluĭ sĕu, împărtăși arestantuluĭ scirea, că este agrațiatŭ, unŭ fiorŭ ilŭ cuprinse pe acesta în totŭ corpulŭ, îĭ tremurau tóte membrele. Se reculese însĕ numaĭ decâtŭ.

— Vĕ mulțămescŭ, prea iubițilorŭ domnĭ, dise elŭ, că v'ațĭ ostenitŭ pentru mine. Póte c'ar fi fostŭ maĭ bine, décă așŭ fi pututŭ sĕ sfĕrșescŭ viéța aicĭ, dér vĕdŭ că asta n'a fostŭ scrisŭ așa. Acum trebue sĕ începŭ altă viéță.

Teodorŭ ilŭ întrebă, că n'ar vrea sĕ mérgă cu elŭ și sĕ priméscă unŭ serviciu în economia luĭ, — bucurosŭ l'ar face și administratorŭ pe moșia luĭ.

— Nu, lasă-mĕ sĕ fiu vizitiulŭ d-tale.

— De ce (tocmaĭ vizitiu?) întrebă Teodorŭ zimbindŭ.

— Iubescŭ caiĭ. rĕspunse Iosifŭ, și-apoĭ animalele. carĭ nu sciu nimicŭ de vinovăția și rușinea mea, vorŭ puté și sĕ mĕ iubéscă.

— Asta vorŭ puté-o și ómeniĭ, dise cu bunĕtate Teodorŭ. De altmintrelea în casa mea nu se va afla de trecutulŭ tĕu, afară décă'lŭ veĭ trăda tu singurŭ. Dorința însĕ sĕ ți-se împlinéscă, deșĭ prea bucurosŭ te-așŭ fi aședatŭ într'o condiția maĭ bună.

Iosifŭ mulțumi inspectoruluĭ în cuvinte mișcătóre și se duse cu fratele acestuia, cătră care avea o atragere și maĭ mare atâtŭ pentru cultura câtŭ și pentru caracterulŭ luĭ celŭ nobilŭ. Abia trecură câteva dile și nou venitulŭ așa s'a familiarisatŭ cu ale caseĭ, de cugetaĭ că e crescutŭ acolo. Teodorŭ nicĭodată n'a fostŭ mulțumitŭ cu îngrijirea și ținerea caiĭlorŭ ca acum, dér Iosifŭ grija și grajdurile celorlalte animale, pentru economiă în sĕ s'a doveditŭ, că este o adevĕrată comóră. Acușĭ purta socotelile și corespondența luĭ Teodorŭ, acușĭ făcea pentru bucătăréssă surcele și'ĭ aducea apă: acușĭ lega cununile și buchetele (struțele) cele maĭ frumóse, acușĭ éră se ocupa cu vitele. Elŭ punea mésa și o împodobia, servia la mésă, fierbea cafeua, o punea în filigene și o da la masă jurŭ împrejurŭ. Era secretarulŭ și camerierulŭ domnuluĭ, mâna dréptă a domneĭ, celŭ maĭ bunŭ petrecĕtorŭ cu bĕețiĭ, ajutorulŭ totdéuna gata alŭ servitorilorŭ și toțĭ ilŭ iubiau pe „Iosifŭ celŭ mutŭ“, cum ilŭ numiau pentru tăcerea luĭ. Iosifŭ într'adevĕrŭ, din di în di era totŭ maĭ tăcutŭ. — Dile întregĭ abia scotea câteva vorbe din gură, nicĭodată însĕ maĭ multe decâtŭ făcea trebuință. Tăcêndŭ își făcea lucrulŭ sĕu, tăcêndŭ se juca cu copiiĭ, făcêndu-le totŭ felulŭ de sculpturĭ în lemnŭ, orĭ punêndu'ĭ sĕ călărescă. Cu închinăciune mută primia poruncile stăpânilorŭ, pe carĭ apoĭ le sĕvêrșia cu cea maĭ mare acuratéță. Arătându-se cătră toțĭ prietinosŭ, gata sĕ servéscă, în mĕsură cu multŭ maĭ mare desvolta aceste însușirĭ fața de stăpânulŭ sĕu, — iubirea și stima luĭ pentru acesta mergea până la fanatismŭ. Când în fața luĭ palidă, pe gura'ĭ încleștată, se furișa vr'unŭ surîsŭ serbĕdŭ, acesta ilŭ provoca numaĭ o laudă orĭ o vorbă amicabilă deosebită a stăpânuluĭ sĕu. Dér chiar și umbra unuĭ astfelŭ de zîmbetŭ sbura totdéuna numaĭ decâtŭ și fața îĭ devenia ca de obiceiu întunecată, suferindă.

In ocupațiune neîntreruptă chiar și nenorocituluĭ încă'ĭ trece timpulŭ iute, așa și luĭ Iosifŭ i-a trecutŭ unŭ anŭ fără sĕ prindă de veste. In restimpulŭ acesta

lui de despăgubire sĕ se statorêscă în asĕmĕnare cu dreptulŭ de cârcîmăritŭ din altă comună vecină, atuncĭ trebue sĕ amintêscă comuna sĕu comunele, a că rorŭ venitŭ voesce ca sĕ fiă băgatŭ în sêmă la statorirea sumei lui de despăgubire;

c) sĕ se dechiare în privinţa aceea, că voesce insinuantele şi décă nu dênsulŭ, cine voesce a lua în arêndă dreptulŭ de cârcîmăritŭ din cestiune, décă statulŭ ar pretinde ca suma de despăgubire sĕ se asigure prin arêndarea dreptului?

Décă cu finea anului 1886 dreptulŭ de regalŭ s'a regulatŭ prin sentinţa întrată în vigóre sĕu celŭ puţinŭ s'au făcutŭ paşĭ spre regulare, şi décă proprietarulŭ susţine, că pe timpulŭ procedărei de regulare nu şĭ-a pututŭ folosi dreptulŭ aşa precum l'ar fi pututŭ folosi:

A) Décă dintre anii 1882—1886 au fostŭ unulŭ sĕu mai mulţĭ anĭ din carĭ se vede venitulŭ anualŭ după regulare, atuncĭ petentulŭ are sĕ se róge ca venitulŭ arĕtatŭ în anulŭ stadiului de regulare sĕ se ia de basă;

B) sĕu décă în timpulŭ de 5 anĭ de susŭ regularea nu s'a întêmplatŭ şi stadiulŭ de regulare n'a intratŭ încă:

a) atuncĭ are respectivulŭ a documenta cu decisiune oficiósă, că până în finea anului 1886 regularea dreptului de regalŭ încă nu s'a întêmplatŭ, sĕu celŭ puţinŭ că procedura de regulare s'a începutŭ;

b) cu contracte, cu notiţe de cumpărarea mărfii, şi alte asemenea documente, sĕ arate că venitulŭ dreptului de cârciumăritŭ într'adevĕrŭ este mai mare ca înainte de regulare.

c) Décă proprietarulŭ voesce, ca suma lui de despăgubire sĕ se statorêscă cu luare în băgare de sêmă a altei comune asemenea, atuncĭ trebue amintite comunele sĕu comuna a cărui venitŭ doresce ca sĕ fiă băgatŭ în sêmă, sĕu luatŭ în considerare.

d) Are proprietarulŭ sĕ se dechiare, décă doresce singurŭ, şi décă nu dênsulŭ, cine voesce sĕ ia în arêndă dreptulŭ de cârciumăritŭ din cestiune la casŭ când erariulŭ ar pretinde ca venitulŭ sumei de despăgubire sĕ se asigure prin arêndă?

4. La casŭ când după dreptulŭ de cârciumăritŭ (regalŭ) nu s'ar fi plătitŭ într'adevĕrŭ dare de venite, respective dare de camete şi rente, deră proprietarulŭ este în stare sĕ documenteze, că în venitulŭ care a fostŭ supusŭ dărei de venite, darea de chiriă de casă sĕu a altei dărĭ pe care a plătit'o dênsulŭ sĕu celŭ ce a folositŭ dreptulŭ de cârciumăritŭ, a fostŭ cuprinsŭ şi venitulŭ dreptul de regalŭ (cârciumăritŭ şi astfeliu a fostŭ supus şi venitul acesta dărei. In casul acesta cu ocasiunea insinuărei, respective arĕtărei pretensiunei de despăgubire:

a) sĕ se alăture contractulŭ de arêndă sĕu altŭ documentŭ care în sensulŭ legilorŭ nóstre se póte privi ca documentŭ autenticŭ, din care sĕ se vêdă că dreptulŭ de cârcîmăritŭ într'adevĕrŭ a fostŭ datŭ în arêndă şi folosinţă cu alte drepturĭ sĕu obiecte, şi cu aceste din urmă s'a folositŭ şi dreptulŭ de cârcîmăritŭ (regalŭ.) Pe lângă dovada acésta trebue sĕ mai alăture la arătarea de susŭ respectivulŭ proprietarŭ încă şi cărticica de dare, registrulŭ de dare sĕu actulŭ de mĕsurărĭ de dare din care sĕ se vêdă, că şi venitulŭ din dreptulŭ de cârcîmăritŭ (regalŭ) a fostŭ supusŭ dărei sĕu décă proprietarulŭ nu ar fi în stare a produce aceste documente, atuncĭ trebue sĕ arate oficiulŭ la care, şi numĕrulŭ sub care se află aceste documente.

b) sĕ se alăture mai departe astfeliu de cărticele de dare, fasiunĭ, registre de dare, şi datele carĭ s'au folositŭ la pregătirea acestora, asemenea şi protocólele comisiunei mĕsurătóte-reclamatóre de dare, ale comisiunei administrative financiare, din carĭ sĕ se vêdă, că la darea aruncată s'a luatŭ ca temeiu şi venitulŭ din dreptulŭ de cârcîmăritŭ, în casulŭ acesta sĕ se provóce respectivulŭ proprietarŭ la unŭ concetăţênŭ alŭ sĕu, care n'are dreptulŭ de cârcîmăritŭ, a cărui dare înse este aruncată sub acele împrejurărĭ şi pe acelŭ temeiu, aşa încâtŭ asemĕnândŭ darea petentelui despăgubirei cu a concetăţênului sĕu, sĕ se vêdă, că proprietarulŭ dreptului de cârcîmăritŭ este însărcinatŭ cu sumă mai mare de dare, de aceea pentru că are şi'şĭ folosesce şi dreptulŭ de cârcîmăritŭ (regalŭ), sĕu décă hârtiile de susŭ nu le-ar puté alătura, sĕ se provóce la ele ca în punctulŭ a) din susŭ.

5) Décă proprietarulŭ şĭ-a cumpĕrat dreptulŭ de regalŭ dela statŭ înainte de Ianuarie 1888 şi suma despăgubirei voesce sĕ se statorêscă pe temeiulŭ preţului cumpĕrării; în casulŭ acesta deodată cu arătarea (insinuarea) pretensiunei de despăgubire:

a) sĕ arate cu contractulŭ de cumpĕrare sĕu cu documentulŭ pe a cărui basă şĭ-a agonisitŭ acestŭ dreptŭ de cârciumăritŭ, că l'a cumpĕratŭ dela stat dela 1 Ianuarie 1882 şi sub ce felŭ de condiţiunĭ;

b) sĕ arate că la casŭ de a fi cumpĕratŭ dimpreună cu dreptulŭ de regalŭ şi casa de cârciumăritŭ sĕu altă avere nemişcătóre, pe acestea din urmă cu câtŭ le preţuesce?

6) Décă proprietarulŭ este în stare a documenta cu datele ertate în lege, că dênsulŭ într'adevĕrŭ a avutŭ unŭ mai mare venitŭ ca acela după care a fostŭ supusŭ şi a plătitŭ dare, în casulŭ acesta deodată cu insinuarea pretensiunei de despăgubire:

a) sĕ arate cu contracte, socotelĭ sĕu cu alte documente demne de credut, — carĭ suntŭ a se alătura la insinuare — că din 1 Ianuarie 1887 până în 31 Decemvre 1886 a avutŭ într'adevĕrŭ din dreptulŭ de cârciumăritŭ unŭ venitŭ mai mare ca acela, care în timpulŭ acesta a fostŭ supusŭ dării.

b) Décă proprietarulŭ n'ar avé astfelŭ de documente demne de credutŭ, sĕ arate, că în ce modŭ credibilŭ voesce sĕ documenteze că într'adevĕrŭ din dreptulŭ de cârciumăritŭ a trasŭ mai multŭ venitŭ, ca acela după care a fostŭ însărcinatŭ cu dare.

c) In casulŭ punctului b) de susŭ are proprietarulŭ sĕ producă datele despre cumpĕrarea şi vinderea beuturilorŭ spirtuóse şi adecă la vinŭ şi bere sĕ arate cu hârtiile respective, că după aceste beuturĭ cu câtă dare de consumŭ a fost însărcinatŭ, la spirtŭ sĕ arate conturile de cumpĕrare, şi astfelŭ sĕ documenteze sĕu celŭ puţinŭ sĕ arate posibilitatea că într'adevĕrŭ a avutŭ unŭ venitŭ mai mare, ca acela după care i-s'a mĕsuratŭ darea, şi în fine

d) Atâtŭ în casulŭ de sub punctulŭ a) câtŭ şi b) trebue respectivulŭ proprietarŭ sĕ amintêscă cu numele o comună vecină, care în privinţa venitului din dreptulŭ de cârciumăritŭ este asemenea cu aceea în care îşĭ folosesce dênsulŭ dreptulŭ sĕu de cârciumăritŭ după care cere despăgubire, aşa încâtŭ venitulŭ din comuna la care se provócă în comparaţiă totuşĭ este mai mare ca alŭ petentului.

Tóte aceste documente se vorŭ lua în strictă băgare de sêmă, de aceea este în interesulŭ proprietarilorŭ ca tóte documentele carĭ le au la mână sĕ le folosêscă şi în întrebuinţarea acestora sĕ fiă cu cea mai mare luare aminte.

Mai detaiate desluşirĭ în privinţa acésta dă articululŭ de lege XXXVI din 1888 şi instrucţiunea de esecutare care se potŭ căpĕta în tóte librăriile.

In afacerea licenţei de cârciumăritŭ

dă acuma „Neues Pester Journal“ următórele lămurirĭ, în urma întrebărei ce i se făcură:

„Repetămŭ, că organele financiare nu suntŭ îndreptăţite a pretinde ca arêndaşii de regalii, arêndaşii de birturĭ şi cârciumarii, precum şi indivіdii împuterniciţĭ din partea arêndaşilorŭ de regalii a vinde beuturĭ, sĕ-şĭ procure înainte de 15 Faurŭ o licenţă, sĕu sĕ-i ameninţe cu confiscarea beuturilorŭ décă dênşii n'ar avé licenţă. *Direcţiunile de finance nicĭ nu au de locŭ dreptulŭ sĕ libereze licenţe pentru vêndarea de beuturĭ pe anulŭ 1889.* Ministrulŭ de finance scie negreşitŭ mai bine cum este a se înţelege legea regaliilorŭ; intrândŭ dispoşiţiile acestei legĭ în privinţa vêndării de beuturĭ conformŭ § 70 numai cu 1 Ianuarie 1890 în vigóre, ministerulŭ de finance dice în legea de esecutare § 4: „Pentru vêndarea de beuturĭ (în anulŭ 1889) nu este de lipsă o licenţă din partea organelorŭ financiare.

„Décă înse aceste organe susţinŭ contrarulŭ, atuncĭ acésta e o ilegalitate în contra ordinaţiunii de esecutare dată de ministerulŭ de finance şi décă ele lucră încontra acestei ordinaţiunĭ atuncĭ trebue sĕ se apeleze îndată la direcţiunea financeĭorŭ, şi mai târdiu, décă şi acésta nu va privi ca greşită procedura organelorŭ subalterne, sĕ se apeleze la ministeriulŭ de finance unde de sigurŭ vorŭ afla dreptate. In recursŭ sĕ fiă aceste organe superióre rugate ca subalternii financiarĭ sĕ fiă condamnaţĭ sĕ le restitue pagubele şi spesele avute.“

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS.“

(Serviciulŭ biuroului de coresp. din Pesta)

Budapesta, 16 Febr. Şedinţa de erĭ a camerei deputaţilor a fostŭ câtŭ se póte de turtunósă în urma purtării oposiţiunei din pricina actelorŭ de volnicia ale poliţiei. Erĭ n'au fostŭ demonstraţiunĭ.

Berlinŭ, 16 Februarie. Ministrulŭ Friedberg n'a demisionatŭ de bună voiă, ci la îndemnulŭ lui Bismarck. — Oficerulŭ Wissmann a plecatŭ în Africa orientală.

Parisŭ, 16 Februarie. Situaţiunea e neschimbată. După scirile din urmă, ia asupra'şĭ formarea cabinetului preşedintele camerei Meline, după ce ministerulŭ Floquet a demisionatŭ.

Bucurescĭ, 16 Februarie. Camera a întăritŭ votulŭ de erĭ, prin care s'a respinsŭ propunerea de-

---

ajunse favoritulŭ întregului personalŭ de casă, er stăpânii nu'lŭ tractau ca servitorŭ, ci ca pe unŭ membru din familiă. Cu tóte acestea, tocmai acuma devenia totŭ mai posomorîtŭ, totŭ mai palidŭ. Se părea, că prin o lucrare îndoită stăruia sĕ se scape de ceva ce'lŭ apasă pe sufletŭ, une-orĭ se silia aşa de multŭ, încâtŭ stăpânulŭ trebuia sĕ'lŭ oprêscă sĕ nu muncêscă atâta. De altă parte câte-odată aşa se cufunda în gândurĭ, încâtŭ îşĭ pironia ochii nemişcaţĭ asupra unui punctŭ, îşĭ lăsa mânile în josŭ, uitândŭ tóte din jurulŭ sĕu. Causa schimbării acesteia stăpâna o esplica cu dragostea, ce l'ar fi cuprinsŭ pentru Emilia, fata lorŭ din casă. Póte că nicĭ nu s'a înşelatŭ în credinţa asta. Emilia era o fetiţă curăţică, modestă, bine crescută şi fórte drăgălaşă, a cărei purtare şi înfăţişare puteau îndreptăţi înclinarea spre dênsa a unui bărbatŭ seriosŭ cum era Iosifŭ. Atenţiunea ce arăta Iosifŭ cătră fata din casă, stăpâna o ghicea cu multŭ mai mare, decâtŭ sĕ'şĭ închipuêscă, că n'o arată din altŭ punctŭ de vedere. Cumcă nicĭ Emilia nu era nepăsătóre faţă de „Iosifŭ celŭ mutŭ“ o dovedea înroşirea şi încurcătura, în care ajungea când elŭ îi da atenţiune. Acésta, ce e dreptŭ, nu consta în altceva, decâtŭ că o scutea de orĭ-ce lucru mai greu, se ducea în loculŭ ei, décă avea se mérgă ceva mai departe, şi făcea pentru ea orĭ-ce lucru, care credea că-i este neplăcutŭ. Când la asemenea ocasiunĭ Emilia îi mulţumea mai cu dragŭ de cum ar fi vrutŭ póte singură, Iosifŭ, ce e dreptŭ, îşĭ pleca capulŭ cu frumosu'i pĕrŭ blondŭ, atuncĭ o roşéţă repede sbura peste faţa lui nobilă, dér nicĭ-odată nu rĕspundea nimicŭ.

Stăpâna casei, o femeiă fórte veselă, care iubea multŭ pe fata de casă pentru purtarea ei vrednică, îşĭ da multă silinţă ca sĕ se alégă ceva din dragostea asta şi, în secretŭ, făuria totŭ felulŭ de planurĭ pentru împreunarea tinerilorŭ. Ea descoperĭ şi bărbatului sĕu că „Iosif alŭ nostru“ şi Emilia se iubescŭ la olaltă rugându-lŭ sĕ îngrijêscă ca „copii“ sĕ se cunune şi sĕ rĕmână totŭ în casă. Teodorŭ încă spera, că însurătórea, traiulŭ familiarŭ şi postulŭ onorificŭ de administratorŭ vorŭ avé o influinţă binefăcĕtóre asupra firei posomorîte a favoritului lorŭ, de aceea îşĭ propuse sĕ lămurêscă treba câtŭ mai curêndŭ.

Intr'acea Iosifŭ îşĭ câştigă unŭ duşmanŭ neîmpăcatŭ în grădinarulŭ casei, Stanŭ, unŭ băiatŭ tinĕrŭ frumuşelŭ, dér fără crescere şi necioplitŭ. Acesta încă iubea pe Emilia, o ceruse mai de multe orĭ şi totŭ de atâtea-orĭ a rĕmasŭ cu buzele umflate. Stanŭ băgă în curênd de sêmă, că Iosifŭ este tótă vina la purtarea Emiliei faţă de elŭ, de aceea ilŭ urgisea şi începŭ alŭ năcăji cu totŭ felulŭ de nimicurĭ. Iosifŭ în felulŭ sĕu tăcutŭ, le respingea tóte cu dispreţŭ.

— E fricosŭ ca unŭ iepure, dicea Stanŭ cătră servitorĭ, şi veţĭ audi, cum se va ruga numai de iertare, décă 'i voiu trage o sfântă de bătaiă.

Nu s'a liniştitŭ grădinarulŭ până n'a provocatŭ scena dorită de elŭ. Era într'o Duminecă dimineţa pe la mijloculŭ verii. Elŭ şedea cu pipa 'n gură pe o laviţă în curte, servitorii lângă el. Tocmai atuncĭ ese Iosifŭ dela casă şi vré sĕ se ducă în casă. Stanŭ strigă după el:

— A! d-ta, „domnule“ Iosifŭ!

Iosifŭ se întórce şi aşteptă s'audă ce are sĕ-i mai dică.

— D-ta trebue sĕ aducĭ încă astădĭ parii, pentru-că am lipsă de ei mâne diminéţă.

— Astădĭ nu potŭ, fiĭ rĕspunsulŭ. Pŭruncesce sĕ ţi-i aducă Ionŭ orĭ Craciunŭ.

— Ḑĕu aşa! strigă Stanŭ. Ce are Ionŭ şi Crăciunŭ cu lucrulŭ d-tale? Apoi, de! „coconaşilorŭ“ le cam place sĕ nu lucre.

Iosifŭ dete cu rĕcélă din umerĭ şi plecă mai departe. Dér grădinarulŭ vĕduse pe Emilia la ferêstră în casa stăpânilorŭ şi voia sĕ'lŭ umilêscă în ochii ei. Elŭ nu băgă de sêmă, că Teodorŭ, care se afla la biblioteca sa, prin ferêstra deschisă audise cele petrecute între ei. Stanŭ sări în calea lui Iosifŭ.

— Stai în locŭ, necioplitule, şi rĕspunde-mĭ, strigă elŭ.

Iosifŭ, după cum se părea, cu liniscea cea mai mare, ilŭ dă deoparte şi trece mai nainte.

Stanŭ făcea spume de mâniă.

— Ce, câne, vreĭ sĕ te acăţĭ de mine? sbieră elŭ. Aşteptă, sĕ-ţĭ arătŭ eu ţie.

Căutătura ce i-o aruncă Iosifŭ ar fi putută îndemna pe beţivulŭ acesta sĕ-şĭ tragă de sêmă, dér nu, acesta sări deoda asupra lui şi începŭ sĕ-lŭ croêscă p[illegible]ifŭ. Dér nu lovise încă bine şi St[illegible] căḑu singurŭ la pămêntŭ, ameţitŭ. Cu o lovitură înfricoşată cu pumnulŭ Iosifŭ ilŭ întinse la pămêntŭ. Galbinŭ ca [illegible]era, muşcându-şĭ buzele şi cu ochii înh[illegible]aţĭ sta Iosifŭ în locŭ. Servitorii in[illegible] meniseră de spaimă, Emilia ţipă de fri[illegible]. Atuncĭ Teodorŭ strigă din ferêstră:

— Duce-ţĭ pe Stanŭ în odaia lui, er tu, Iosife, vino în susŭ.

putatului Blaremberg de a se pune cabinetulŭ Brătianu în stare de acusațiune.

ECONOMIĂ.

Lucrarea pămêntului.

(Urmare din Nr. 12 alŭ „Gaz. Trans.“).

b) Pămêntulŭ puhaiu și aratulŭ.

Unélta cea mai însemnată, cu ajutorulŭ căreia lucrămŭ, întórcemŭ și facemŭ pămêntulŭ puhaiu, este plugulŭ.

Unora dintre cetitorii noștri nicĭ prin minte nu le plesnesce, ce a fostŭ în stare sĕ facă plugulŭ. Plugulŭ este adevĕratulŭ întemeiătorŭ alŭ satelorŭ, alŭ orașelorŭ și alŭ împĕrățiilorŭ. Ómenii se așeḍară în locuințe statornice numai după-ce începură a întrebuința plugulŭ.

Popórele, care trăiescŭ numai din vênatŭ, își așédă corturile în locurile acelea, unde găsescŭ multe dobitóce sĕlbatice, popórele nomadice cutrieră cu turmele lorŭ ținuturĭ întregĭ și remânŭ la unŭ locŭ numai pănă atuncĭ, pănă când au pășune pentru vite; după aceea se strămută în alte locurĭ, după cum facŭ în țĕrĭ depărtate de noi încă și astăḍĭ multe popóre, și după cum cam facŭ în ținuturile nóstre țiganii corturarĭ.

Altcum au trebuitŭ și trebue sĕ facă popórele, carĭ lucră pămêntulŭ. Plugulŭ nu se póte strămuta cu locuința așa de ușorŭ dintr'unŭ locŭ în altulŭ, elŭ nu își póte duce cu sine avuția sa, pămêntulŭ, pe care îlŭ lucră în sudórea feței sale; plugarulŭ trebue sĕ secere acolo, unde a sĕmĕnatŭ.

Plugarii cei dintêi au avutŭ sĕ întêmpine greutățĭ fórte marĭ; lorŭ nu le-a fostŭ ușorŭ sĕ lucre și sĕ are pămêntulŭ, pentru-că nu aveau pluguri întocmite bine ca ale nóstre de astăḍĭ și nu aveau vite învĕțate la jugŭ și la hamŭ; ba nu cunosceau nicĭ barĕmĭ ferulŭ, materia aceea, fără de care noi astăḍĭ nu ne putemŭ închipuí unŭ plugŭ. Plugurile lorŭ cresceau de a gata prin pădurĭ; erau numai nisce lemne strêmbe, nisce cârlige de lemnŭ. Cu uneltele acestea ticălóse scormoniau, rîcăiau puținŭ bieții plugarĭ la începutŭ pămêntulŭ copleșitŭ de ierburĭ. Și plugurile acestea trebuia sĕ le tragă ei înșișĭ, pentru-că, după cum s'a ḍisŭ mai înainte, nu aveau vite de jugŭ și de hamŭ.

Au trebuitŭ sĕ trécă póte mii de anĭ, pănă când au începutŭ plugarii sĕ întrebuințeze în loculŭ lemnului strêmbŭ plugurile, care puteau și potŭ nu numai scormoní pămêntulŭ, dér îlŭ potŭ și ara în brazde și îlŭ potŭ întórce.

Plugurile suntŭ întocmite în douĕ felurĭ, și anume suntŭ pluguri neschimbătóre séu într'o brazdă și pluguri schimbătóre. Părțile lucrătóre ale plugului neschimbătorŭ suntŭ: cuțitulŭ séu ferulŭ celŭ lungŭ, brăzdarulŭ séu ferulŭ celŭ latŭ și cormăna (cormanulŭ) séu urechia. Cu plugulŭ acesta brazda se póte întórce numai într'o parte, și mai cu sémă în partea dréptă. La plugurile schimbătóre putemŭ schimba ferulŭ celŭ lungŭ de-a drépta și de-a stânga ferului celui latŭ și totŭ astfelŭ și cormanulŭ, așa că putemŭ ara și întórce brazda în drépta séu în stânga, după cum voimŭ. Când arămŭ cu plugulŭ neschimbătorŭ trebue sĕ fiă douĕ brazde deschise, ér când arămŭ cu plugulŭ schimbătorŭ este de ajunsă și numai una, fiind-că la capĕtulŭ brazdei séu alŭ locului părțile lucrătóre ale plugului le putemŭ așeḍa de cealaltă parte, și ne putemŭ întórce pe aceeașĭ brazdă. Impregiurarea asta este de însemnătate, fiind-că pe moșiă nu rĕmânŭ brazde deschise, șanțurĭ séu rozóre, în care scimŭ, că bucatele nu se facŭ.

In timpulŭ mai nou s'au făcutŭ plugurĭ schimbătóre, cu care putemŭ lua brazde totŭ atâtŭ de late și le putemŭ întórce totŭ atâtŭ de bine, ca și cu cele mai bune pluguri neschimbătóre. De aceea plugarii vorŭ face bine, décă vorŭ întrebuința pluguri schimbătóre pretutindenĭ, unde nu suntŭ silițĭ sĕ împartă locurile de arătură în parțele micĭ, séu în straturĭ, din pricină, că pămêntulŭ este apătosŭ.

Mai deosebimŭ pluguri cu rotile și plugarĭ fără rotile séu rotițe, care suntŭ érășĭ de douĕ feliurĭ și anume cu raḍîmŭ (piciorŭ) séu fără raḍîmŭ. La plugurile cu rotile vitele de jugŭ sîmtŭ greutate și povară mai mare, decâtŭ la cele fără rotile, pentru-că rotilele se frécă de pămêntŭ și impregiurarea acésta le îngreunéză povara; la plugurile fără raḍîmŭ nu este frecare de locŭ, și din pricina acésta vitelorŭ de jugŭ le vine cu multŭ mai ușorŭ. De altă parte plugurile cu rotile au umbletŭ mai liniștitŭ și mai statornicŭ și acésta le vine plugarilorŭ mai bine la socotélă; ele se potŭ și schimba mai ușorŭ decâtŭ celelalte plugurĭ.

La aratŭ trebue sĕ mai luămŭ și alte lucrurĭ în sémă: décă pămêntulŭ este oblu, séu se află pe vre-o cóstă, décă este petrosŭ séu fără petri, décă e trândosŭ, lutosŭ, argilosŭ și greu de lucratŭ, séu este pămêntŭ puhaiu și ușorŭ de lucratŭ, adecă pămêntŭ năsiposŭ, vărosŭ séu pămêntŭ negru humosŭ. Impregiurările acestea trebue sĕ le luămŭ totdeauna în samă, când cumpărămŭ séu când lăsămŭ sĕ ne facă unŭ plugŭ nou, pentru-că nu aflămŭ pluguri, care sĕ se potrivéscă pentru tóte împregiurările și cu care sĕ putemŭ face lucru bunŭ în tóte împregiurările amintite mai susŭ. Din pricina acésta fiescecare plugarŭ sĕ-șĭ alégă plugulŭ acela, care se potrivesce mai bine cu felulŭ și soiulŭ pămênturilorŭ sale, și cu care póte face în tóte împregiurările lucru bunŭ și cum se cade. Dela plugŭ atêrnă multŭ. Cu o unéltă bună póte lucra destulŭ de bine și unŭ lucrătorŭ mai slăbuțŭ, dér cu una rea nu póte face multă ispravă nicĭ celŭ mai bunŭ lucrătorŭ.

Dela plugŭ se cere, ca sĕ fie trainicŭ sĕ se pótă lesne direge, sĕ aibă umbletŭ ușorŭ și statornicŭ și vitele sĕ nu simtă povară prea grea; sĕ mai recere, ca sĕ curețe bine țĕrîna din brazdă, sĕ facă brazde frumóse și curate, sĕ putemŭ ara și întórce cu elŭ pămêntulŭ, când este uscatŭ și umedŭ, înțelenitŭ și puhavŭ, când este înierboșatŭ séu neînierboșatŭ, sĕ putemŭ face cu elŭ arătură mai adêncă séu mai la suprafață, sĕ putemŭ lua brazde mai marĭ séu mai micĭ, mai late séu mai înguste, și în sfârșitŭ ca sĕ nu fie prea greu și scumpŭ.

Suntŭ anumite regule, pe care trebue să le urmămŭ, când facemŭ unŭ plugŭ nou, décă e, ca plugulŭ sĕ se potrivéscă cu cerințele pe care le-amŭ amintitŭ mai susŭ. Regulele acestea suntŭ următórele:

Ferulŭ celŭ latŭ trebue sĕ fie așeḍatŭ și întocmitŭ astfelŭ, ca sĕ nu se târăie pe brazdă cu tótă partea de desubtŭ, ci numai cu tăișulŭ; sĕ taie brazda netedŭ și s'o ridice așa, ca cormanulŭ s'o pótă apuca și întórce bine. De aceea ferulŭ celŭ latŭ dela plugurile de lemnŭ cele vechĭ sĕ fie câtŭ se póte de boltitŭ (bulbucatŭ) și partea de desubtŭ sĕ fie așa de găvănóșă, ca capulŭ tălpii plugului séu alŭ plasului sĕ nu se târăie pe pămêntŭ. Ca faurulŭ sĕ pótŭ da ferului celui latŭ forma acésta și sĕ-lŭ pótă înțepeni bine, lemnarulŭ séu rotarulŭ sĕ nu subție și netezéscă capulŭ plasului, ci sĕ-lŭ lase dreptŭ și cu dungĭ; atuncĭ faurulŭ póte da ferului forma potrivită și lemnulŭ îlŭ póte tăia și subția după cum trebue, ca sĕ se potrivéscă ferulŭ bine pe elŭ.

Cormanele șuiate și încovoiate în modŭ potrivitŭ întorcŭ țĕrîna și brazda mai bine decâtŭ cormanele boltite și óble, dér și acestea o întorcŭ destulŭ de bine, décă suntŭ mișcătóre, adecă décă le putemŭ așeḍa la capĕtulŭ de dindĕrĕptŭ mai susŭ séu mai josŭ după cum cere trebuința. Décă pămêntulŭ este puhaiu și fragedŭ, așa că se varsă când îlŭ arămŭ, trebue sĕ așeḍămŭ cormanulŭ mai josŭ, altcum țĕrîna cade josŭ în brazdă; décă pămêntulŭ este umedŭ, tare și înierboșatŭ așa că brazda se ține ca curéua, trebue sĕ punemŭ cormanulŭ cu capĕtulŭ de dinapoi mai susŭ, ca dunga lui de dedesubtŭ sĕ alunece pe dunga de de-asupra a brazdei și s'o întórcă. Cormanele boltite (bulbucate) și cele óble nu se frécă așa de tare de brazdă ca cele încovoiate; și nu lucescŭ atâtŭ de multŭ pămêntulŭ umedŭ séu chiar udŭ ca acelea. Décă cormanele luciescŭ și spoiescŭ brazdele pe partea, care vine de-asupra, adecă pe partea tăiată de ferulŭ celŭ latŭ alŭ plugului, se astupă, se înfundă găurelele séu porii din brazde și aerulŭ nu póte pĕtrunde cu înlesnire în pămêntŭ. Cormanele de ferŭ suntŭ mai bune și mai potrivite decâtŭ cele de lemnŭ, fiind-că nu se frécă așa de tare de brazde și nicĭ pămêntulŭ nu se lipesce și nu se încarcă așa de tare pe ele, ca pe cele de lemnŭ.

Plasulŭ séu talpa plugului sĕ nu se târăie pe talpa brazdei, adecă pe pămêntulŭ pe care a statŭ brazda înainte de a-o întórce, decâtŭ numai cu capĕtulŭ de dinapoi. Plasulŭ sĕ fie mai bine ceva mai lungŭ, pentru-că atuncĭ plugulŭ are și în pămêntulŭ greu de lucratŭ umbletŭ mai ușorŭ și mai statornicŭ. Décă plasulŭ este de lemnŭ, capĕtulŭ séu partea lui de dinapoi s'o îmbrăcămŭ cu ferŭ (ferecămŭ), ca sĕ nu se tocéscă prea tare, ér de altă parte ca sĕ micșorămŭ frecarea.

Grindeiulŭ la plugurile fără rotile séu la rarițe sĕ fie scurtŭ, ér la plugurile cu rotile sĕ fie pieḍișŭ, adecă dinainte sĕ stea mai susŭ decâtŭ dinapoi. Asta este de lipsă, fiind-că atuncĭ putemŭ așeḍa grindeiulŭ pe rotile așa, ca acestea sĕ stea aprópe de ferulŭ celŭ latŭ alŭ plugului séu cu alte cuvinte plugulŭ sĕ póte acăța mai scurtŭ. Décă plugulŭ este acățatŭ scurtŭ, vitele tragŭ povara mai de aprópe și nu sîmtŭ greutate atâtŭ de mare ca atuncĭ, când plugulŭ este acățatŭ lungŭ. Vitele sîmtŭ greutate cu atâtŭ mai mică și le trebue putere cu atâtŭ mai puțină, ca sĕ tragă povara, cu câtŭ suntŭ mai aprópe de ea. Firesce, că décă plugulŭ este scurtŭ, orĭ ce pașŭ greșitŭ, ce îlŭ facŭ vitele, se sîmte mai tare, decâtŭ atuncĭ când plugulŭ este lungŭ, și plugarulŭ, care ară, trebue sĕ fie cu mai mare băgare de sémă la mersulŭ vitelorŭ; de aceea lucrătorilorŭ leneșĭ și fără băgare de sémă nicĭ nu le place sĕ are cu pluguri scurte; ei bine, dér pentru lenea lucră-

---

Iosifŭ merse iute în casă; ajunsŭ aicĭ, se aruncà la piciórele domnului sĕu, îi cuprinse genunchii cu mânile-i tremurătóre și se rugà cu vocea aprópe înădușită de turburare:

— Stăpâne, nu mĕ bate!

Teodorŭ privia la elŭ uimitŭ.

— Ce-țĭ trece prin capŭ? M'ai vĕḍutŭ vreodată bătêndŭ vr'unŭ omŭ, orĭ și numai unŭ dobitocŭ?

— Nu, stăpâne, dér eu sunt fórte vinovatŭ.

— Ridică-te, nu îngenunchia înaintea ómenilorŭ. De altmintrelea vina ta n'a fostŭ așa mare precum țĭ-o închipuescĭ tu; am fostŭ martorŭ, cum te-a ațîțatŭ de tare. Póte c'ai fi fostŭ mai cu cruțare față de elŭ, décă ai fi sciutŭ că elŭ de gelosiă se pórtă astfelŭ!

— Gelosiă? gângăvi Iosifŭ.

— Tu scii, că Emilia a respinsŭ pe Stanŭ, pentru că ea te iubesce pe tine.

— Când aș sci una ca asta, stăpâne, ar trebui sĕ nebunescŭ.

— De ce, Iosife? Eu m'așŭ bucura, décă ai lua-o de nevastă și am și chibzuitŭ sĕ-țĭ facŭ o rênduélă, cum se cuvine unui tată de familiă.

— Nicĭ-odată, nicĭ odată, ḍise Iosifŭ cu spaimă. Asta nu se póte de locŭ. Blăstĕmulŭ, care zace pe capulŭ meu, sĕ-lŭ lasŭ de moștenire din neamŭ în neamŭ? Nicĭodată!

— Tu mărescĭ lucrurile prea tare, rĕspunse Teodorŭ desaprobândŭ. Eu suntŭ de părere, că o femeiă bună și copii drăgălașĭ ar aduce multă ușurare inimei tale bolnave și amărîte. Dragostea, nevinovăția lorŭ, ar lua de pe capulŭ tĕu blăstemulŭ, care de altcum pocăința ta l'a spălatŭ cea mai mare parte.

— Unuia, care a omorîtŭ pe tatăsĕu, nimicŭ nu i-se póte ierta, stăpâne. Pentru mine nu este grațiă, nicĭ aicĭ, nicĭ în ceea lume. Cu buzele mele afurisite sĕ sărutŭ gura curată a unui băiatŭ nevinovatŭ? O, domnulŭ meu, décă ai sci cum petrecŭ eu nopțile! Déc'ai sci cum flacările, carĭ le-am pricinuitŭ odinióră, se batŭ deasupra capului meu și din mijloculŭ lorŭ se ridică vedeniile uriașe ale tatălui meu ucisŭ și ceea a stăpânului, care a muritŭ în focŭ... cum mĕ blastĕmă din nou și se aruncă asupra mea... o, fii bunŭ și lasă-mĕ în pace!

Teodorŭ vedea chinulŭ sĕrmanului, vedea cum i-se scurgŭ sudorĭ de pe frunte.

— Liniștește-te, dragulŭ meu, îlŭ mângăià elŭ, voiam numai fericirea ta, du-te și te restauréză.

— Este iertatŭ sĕ vorbescŭ acum cu Emilia? întrebà Iosifŭ.

— De sigurŭ. Dér ce vrei cu ea în turburarea în care te afli?

— Sĕ-i taiu tótă speranța, rĕspunse Iosifŭ cu voce de desperare. Vréu sĕ afle cine e acela, pe care îlŭ iubesce, ca inima ei sĕ se întórcă cu disprețŭ de cătră mine.

— Iosife, nu fii nebunŭ!

— Asta trebue sĕ o facŭ, stăpâne. Fata n'o potŭ înșela.

— Bine, du-te, fă ce trebue sĕ facĭ.

Când intrà Iosifŭ în odaia în care se afla Emilia, acésta stetea încă la ferésträ și-lŭ aștepta înspăimêntată sĕ-lŭ véḍă trecêndŭ éră prin curte.

— Ce ai avutŭ, Iosife? întrebà ea spăriată vĕḍêndu-lŭ turburatŭ. Te-a înfruntatŭ domnulŭ? A fostŭ aspru cu tine?

— Ba nu, nu, a fostŭ blândŭ ca totdéuna.

— De ce parĭ déră așa turburatŭ?

Iosifŭ alergà spre ea și-i cuprinse amêndouĕ mânile.

— Pentru că te iubescŭ, cum n'a mai fostŭ iubită altă femeiă, și fiindŭ că trebue sĕ renunțŭ pentru totdéuna la acéstă iubire.

— Sĕ renunțĭ? îngânà Emilia. Și pentru ce?

— Emiliă, sunt unŭ criminalistŭ unŭ omŭ care a sĕvêrșitŭ fărădelegĭ, căruia nu-i ertatŭ sĕ-șĭ alipéscă altă ființă de elŭ, cu atâtŭ mai vêrtosŭ o femeiă curată și nevinovată. Sé scii, cine este bărbatulŭ, a cărui inimă o fericescĭ și o sfâșii cu iubirea d-tale.

— Cruță-țĭ astă mărturisire sdrobitóre, omŭ nenorocitŭ! Sciu totŭ. Intêmplarea mĕ aduse anulŭ trecutŭ în apropierea d-tale, pe când durmiai la améḍĭ în grădină. Puținele cuvinte întrerupte, care le-ai grăitŭ prin somnŭ, mĭ-au descoperitŭ totulŭ.

— Și d-ta n'ai urgisitŭ pe celŭ ce a pusŭ focŭ? N'ai blăstămatŭ pe cela ce a ucisŭ pe tatălŭ sĕu? întrebà Iosifŭ într'unŭ rĕsuflu.

— Nu. Te-am compătimitŭ din inimă și doriamŭ sĕ te potŭ mângăia și liniști. Compătimirea acésta fără sĕ bagŭ de sémă s'a prefăcutŭ în iubire, în dorință fierbinte ca sórtea d-tale tristă sĕ o putemŭ împărți împreună.

— Nu se póte. Eu trebue sĕ mergŭ singurŭ pe drumulŭ meu, sĕ trăescŭ singurŭ, sĕ morŭ singurŭ.

— Și de ce, Iosife?

— De ce, copilă? strigà elŭ desperatŭ. Fiindŭ că sunt unŭ monstru, a cărui sĕmênță trebue sĕ se stingă,

torului, noi nu trebue sĕ împovărămŭ vitele prea tare și de prisosŭ. Ca sĕ putemŭ sĕvêrși unŭ lucru, avemŭ lipsă de anumită putere, care va trebuí sĕ fie cu atâtŭ mai mare, cu câtŭ este mai greu lucrulŭ, ce-lŭ sĕvêrșimŭ.

Decă sĕvêrșimŭ cu vitele lucrurĭ grele, adecă decă le împovărămŭ mai tare, trebue sĕ le nutrimŭ mai bine decâtŭ atuncĭ, când facemŭ cu ele lucrurĭ mai ușóre, altcum vitele slăbescŭ. De aceea se nu împovărămŭ vitele nicĭ-odată cu poverĭ de prisos, pentru-că avemŭ perdere séu în nutrețŭ, avêndŭ de a nutri vitele mai bine, séu în aceea, că vitele slăbescŭ. Rotilele plugului trebuie sĕ aibă căpătâiu, adecă se fie întocmite așa, ca sĕ putemŭ așeḑa grindeiulŭ pe ele mai susŭ séu mai josŭ, după cum avemŭ se arămŭ mai înafară séu mai adêncŭ. Decă rotilele n'au întocmirea acésta, și avemŭ sĕ slobodimŭ plugulŭ mai adâncŭ, nu putemŭ face alt-cum, decâtŭ numai așa, că acățămŭ plugulŭ mai lungŭ. Fiindŭ însĕ plugulŭ acățatŭ mai lungŭ, vitele tragŭ povara pré din depărtare și prin acésta se împovăréză încă odată așa de tare ca înteiu și anume se împovăréză de-o parte prin arătura mai adêncă, ér de altă parte prin aceea, că lungimŭ plugulŭ.— Osia rotilelorŭ sĕ fiă de ferŭ, ér rotilele sĕ fiă ferecate cu rafurĭ de ferŭ gróse fără obedĭ de lemnŭ. Pe rotilele acestea nu se încarcă și nu se lipesce pămêntŭ și gunoiu.

Cornele plugului sĕ fiă totdéuna câtŭ se póte de înalte; mai bine ceva mai înalte și mai lungĭ. decâtŭ pré scurte Fiindŭ cornele mai înalte séu mai lungĭ, putemŭ cârmui cu ele plugulŭ mai lesne și mai ușorŭ și nu simțimŭ mai nicĭ o greutate, când îlŭ cârmuimŭ în drépta séu în stênga.

Cornele plugului le putemŭ asemĕna în privința acésta cu lăstarulŭ. Scimŭ, că decă așeḑămŭ lăstarulŭ cu unŭ capĕtŭ sub o pétră mare, ér sub lăstară punemŭ unŭ butucŭ de lemnŭ și apĕsămŭ în josŭ de celalaltŭ capĕtŭ alŭ lăstarului ne vine cu atâtŭ mai ușorŭ sĕ ridicămŭ pétra, cu câtŭ este mai lungă partea lăstarului de care apăsămŭ, decâtŭ aceea, unde se află pétra. Cornele cele scurte, pe care le aflămŭ mai adeseorĭ la plugurĭ, au și altă parte rea. Plugarulŭ este silitŭ sĕ se plece, sĕ se gheboșeze; prin acésta se ostenesce mai tare și capĕtă încă și durerĭ și junghiurĭ în spate; de altă parte se lasă și se sprijinesce pe cornele plugului, și prin acésta împovăréză vitele și îndésă și bătucesce pământulŭ din brasdă prea tare, mai cu sémă decă este umedŭ.

A ara bine și cum se cuvine nu este cine scie ce lucru mare și minunatŭ și nu se cere vre-o înțelepciune mare. Ca sĕ fiă cineva plugarŭ bunŭ și harnicŭ se cere numai puțină băgare de sémă și deprindere mai îndelungată. Când arămŭ sĕ nu ne uitămŭ și sĕ nu privimŭ numai la plugŭ, ci sĕ fimŭ cu băgare de sémă și la vite, ca sĕ vedemŭ greșéla îndată și s'o putemŭ îndrepta încă la vreme. Plugarulŭ sĕ fiă cu luare aminte mai cu sémă la partea de dinainte a grindeiului, pentru-că de aicĭ se póte vedé câtŭ de mare séu de lată este brasda; îndreptarea séu direcțiunea, ce o are partea de dinainte a grindeiului, totŭ aceeașĭ o are și ferulŭ celŭ lungŭ și celŭ latŭ. Decă ne uitămŭ la partea de dinainte a grindeiului și băgămŭ de sémă, că brasda începe a se îngusta, trebue sĕ cârmuimŭ cornele plugului puținŭ spre arătură, er decă brazda începe a se lăți, le cârnimŭ spre înafară, spre partea nearată; altcum nu suntemŭ în stare sĕ tragemŭ brasde drepte și sĕ luămŭ brasdele de-o potrivă de late. Decă plugarulŭ bagă de sémă numai la ferulŭ celŭ lungŭ séu la ferulŭ celŭ latŭ, că brasda este prea lată séu prea îngustă, greșéla este făcută și n'o mai póte îndrepta; decă bagă de sémă acésta la grindeiu, o póte îndrepta prin aceea, că cârnesce puținŭ plugulŭ în drépta séu în stânga. Brasdele trebue sĕ fiă totdéuna drepte, pentru-că brasdele strîmbe tare întârdiéză lucrulŭ. Intre două locurĭ séu puncte calea cea mai scurtă este calea cea dréptă, și de aceea brasdele strâmbe suntŭ mai lungĭ decâtŭ cele drepte; cu câtŭ este însĕ calea mai lungă, cu atâtŭ mai multŭ timpŭ ne trebue, ca sĕ facemŭ calea aceea. Decă brasda are multe cârniturĭ, strâmbăturĭ și suciturĭ micĭ în drépta și în stânga, nu suntemŭ în stare a lua brasde întocmite și de o potrivă de late. La locurile acelea, unde amŭ luatŭ brasda mai lată, se nascŭ ridicăturĭ, ér acolo, unde amŭ luat'o mai îngustă se nascŭ afundăturĭ; din pricina acésta arătura nu póte fi nicĭ cum óblă, ceea ce este de lipsă. Și mai rĕu este aratŭ pămêntulŭ, decă brasdele nu suntŭ întórse și rĕsturnate bine, ci stau în parte deschise. Unŭ locŭ aratŭ astfelŭ nu se póte sĕmĕna îndată, pentru-că sĕmênțele apucă sub brasdă, ajungŭ prea adêncŭ, și nu potŭ încolți și rĕsări; afară de acésta în locurile, unde brasdele suntŭ deschise, crescŭ buruienele cu dróia. Ca sĕ putemŭ întórce brasda cum se cuvine, nu atârnă numai dela întocmirea plugului, ci și dela altă împrejurare, dela adâncimea și lățimea brasdei. Cu câtŭ luămŭ brasda mai adêncă, cu atâtŭ trebue sĕ fiă și mai lată, și cu câtŭ arămŭ mai în afară, cu atâtŭ trebue sĕ fie brasda mai îngustă; altcum plugulŭ nicĭ-odată nu va puté întórce brasda bine.

Pămêntulŭ este aratŭ bine, decă brasdele nu suntŭ prea late și suntŭ întórse bine, și decă pămêntulŭ după arătură este obliu și cu multŭ mai rădicatŭ decâtŭ mai înainte; împrejurarea asta din urmă este o dovadă, că amŭ făcutŭ pămêntulŭ destulŭ de puhavŭ.

Sentințe.

Cine póte istorisì bine și frumosŭ, are nu numai societatea, ci și copiii în mâna sa. **Kellner.**

*

Femeia, care nu scie istorisì, sĕ nu se căsĕtorescă, ér bărbatulŭ, care nu scie istorisì, sĕ nu se facă învĕțătorŭ. **Dinter.**

*

Invĕțătorŭ póte fi numai acela, care singurŭ este învĕțatŭ. **Vincentic de Beauvais.**

*

Cunoscințele, care ni-le câștigămŭ fără ca sĕ prindă rădĕcinĭ în noi, suntŭ ce e dreptŭ, proprietatea nostră, dér nu facŭ parte din noi. Aurulŭ și fildeșulŭ potŭ împodobi lira, dér nu-i potŭ da sunetŭ. **Otto.**

*

Invĕțătorii bunĭ suntŭ ca norii ceriului: prin cuvintele lorŭ durduie, prin viéță luminéză, ér prin activitatea lorŭ aducŭ țĕrii multe fructe. **Böhring.**

*

Numai iubirea póte deschide învĕțătorului calea spre inima copilului. **Gräfe.**

*

Orĭ-ce patimă este unŭ verme, care róde la mĕduva vieții omului. **G. I. Wüst.**

*

Lenea scolarului trebue sĕ fie suplinită prin diligința învĕțătorului **Amos Comenius.**

*

Invĕțătorulŭ, care lucră pentru perfecționarea sa propriă, lucră tot-odată și pentru perfecționraea scólei sale. **H. Pestalozzi**

*

Onórea trebue sĕ te caute pe tine, ér nu tu onórea. **Rückerti**

*

Unŭ cuceritorŭ mare, care nu este mai multŭ decâtŭ cuceritorŭ, este numai unŭ omŭ micŭ. Cine iubesce însĕ omenimea în copii și se jertfesce pentru crescerea și cultivarea ei, acela este unŭ bărbatŭ mare, deși nu amintesce numele lui nicĭ unŭ călindarŭ de statŭ. Numele lui este scrisŭ în cerŭ și ângerii îlŭ pronunță cu respectŭ. **I. M. Sailer.**

HIGIENA.

Nutrirea copiilorŭ de țîță.

Pentru unŭ copilŭ de țîță trebue sĕ se aibă in vedere nu numai natura nutrimentului, dér și rênduiala sugerii. Numai astfelŭ elŭ se póte face tare, voinicŭ și nu sufere de nemistuire séu de urdinare, atâtŭ de désă la aceia, carĭ suntŭ nutrițĭ fără nicĭ o rênduială. Arătămŭ aci órele când copilulŭ trebue sĕ sugă, atâtŭ ḑiua câtŭ și nóptea, și apoi când e bine sĕ încépă a i-se da nutrimentŭ vĕrtosŭ.

Copii suntŭ forte lacomĭ în cele dintéiu lunĭ ale vieței lorŭ. Ei ar sta mereu cu țîța în gură. In tóte însĕ trebue o mĕsură. In timpulŭ ḑilei le este de ajunsŭ sĕ sugă la fie-care două óre. Noptea sĕ sugă mai rarŭ, pentru ca ast-felŭ mama séu doica sĕ se potă și densele odihni; e bine ca copii sĕ fiă obicĭnuițĭ a suge nóptea numai de două orĭ, între órele 8 séra și 8 diminéță, ér dela a cincea séu a șesea lună încolo numai o singură dată. La începutŭ se obicĭnuescŭ copii greu de totŭ cu acéstă rênduială; dér încetŭ încetŭ, copilulŭ ajunge a se obicĭnui sĕ nu se deștepte decâte la órele când trebue sĕ sugă. Când copilulŭ suge prea desŭ, i-se turbură stomaculŭ, care n'a avutŭ timpŭ din destulŭ ca sĕ mistuiască, se umflă și astfelŭ se pote bolnăvi copilulŭ. Sugêndŭ mai rarŭ, copilulŭ suge mai cu poftă și mai multŭ, ajungêndŭ astfelŭ a suge si laptele dela fundulŭ țîței, care este mai bunŭ, mai gras, pe când celŭ de d'asupra e totdéuna sarbădŭ. N'ar fi rĕu, decă putemŭ, sĕ cântărimŭ din când în când copilulŭ, înainte și după sugere. pentru a vedé decă a suptŭ celŭ puținŭ între 60—100 grame de lapte. In străinătate se află unŭ felŭ de cântarŭ pentru acésta. Laptele mumei séu alŭ doicei trebue sĕ fiă singurulŭ nutrimentŭ alŭ

---

câmpiă afurisită, care trebue presărată cu sare, ca sĕ nu mai producă róde.

Elŭ, obositŭ, căḑù pe unŭ scaunŭ, ea pe genunchĭ înaintea lui și fața-i inundată de lacrĕmĭ o ascunse în mânile lu .

— Nu plânge! o rugà elŭ cu voce slabă. Nu mĕ lăsa sĕ mai facŭ unŭ pĕcatŭ. Dómne! ce fericitŭ așŭ fi sĕ te potŭ strînge la pieptŭ ca pe nevasta mea și câtŭ de nenorocitŭ mĕ simtŭ, fiindŭ că trebue sĕ renunțŭ la tine.

— Nu face una ca asta, iubitulŭ meu, nu face, se rugà ea, îmbrățișându-lŭ cu amêndouĕ mânile pe după capŭ, lasă-mĕ sĕ fiu eu a ta. Mĕ voiu ruga pentru tine ḑiua-nóptea și ruga nóstră, a amêndurora, va împăca mânia dumnedeéscă. Copii noștri îi vomŭ cresce virtuoșĭ și cu frica lui Dumneḑeu.

— Copii noștri! Femeiă nu scii, că scrisŭ este: pĕcatele părințilorŭ le voiu pedepsi în alŭ treilea și în alŭ patrulea neamŭ.

— Ba nu, nu, pentru că mai este scrisŭ: aceia, carĭ mĕ iubescŭ și ascultă poruncile mele, îi voiu binecuvênta până într'a miia spiță.

— Și eu ar trebui sĕ tremurŭ tótă viéța, că odată póte veni momentulŭ ca întêmplarea sĕ le descopere și lorŭ, ca și ție, totŭ secretulŭ meu nefericitŭ. Cine scie, decă cu timpulŭ n'ar trebui sĕ le descoperŭ tótă fărădelegea mea, ca acuma ție, și cine scie, decă ei m'ar putea ierta.... nu, nu, nicĭodată nu! asta nu se va întêmpla.

Emilia, vĕrsândŭ șiróie de lacrimĭ, căḑù la pămêntŭ frecându-șĭ mânile. Elŭ o ridicà și o strînse la pieptŭ.

— Fii cu minte, o rugà elŭ. Tu îmĭ sdrobescĭ inima. Ce vreĭ dela mine? Spune-mĭ ce poftescĭ, și-țĭ împlinescŭ.

— Nimic, decât răgaz. Cumpănesce bine înainte de a nimici fericirea mea și pe a ta.

Ostenitŭ de mórte, rĕspunse elŭ:

— Bine, nu acuma, nu în clipita asta. Dér acum fii liniștită, nu mai plânge.... eu trebue sĕ me depărtezŭ.

Emilia, cunoscêndŭ acurateța lui în servițiu, îlŭ lăsà sĕ se ducă, dér mai nainte îi strînse înc'odată mânile la buze șoptindu-i: mulțamŭ, mulțamŭ, scumpulŭ meu.

Iosifŭ plecà. Deodată însĕ pe ea o cuprinse o presimțire înfricoșată și strigà după elŭ: Iosife, Iosife!

Elŭ se întórse iute înderĕtŭ, o cuprinse în brațe și, ca nebunŭ, o copleșì cu sărutărĭ înfocate. In sfîrșitŭ se desfăcù de ea și se depărtà cu pașĭ grăbițĭ. Ea, la ferestră după elŭ; îlŭ vĕḑù trecêndŭ prin curte, gălbinŭ ca céra, sdrobitŭ în tóte membrele. Umbletulŭ lui, de altădată dreptŭ, acum era plecatŭ, mai multŭ se târăia decâtŭ mergea. Elŭ intrà în grajdŭ ca sĕ ducă calulŭ la scăldătóre, eșì însĕ numai decâtŭ, calulŭ venia după elŭ ca unŭ câne. Fără șea și frêu, fără o funișóră ca sĕ îndrepte dobitoculŭ, se aruncà pe elŭ, îlŭ atinse ușorŭ pe cómă, îlŭ neteḑì puținŭ pe grumazĭ și hopŭ! odată s'a făcutŭ nevĕḑutŭ. Emilia îi făcù semnŭ cu cârpa, dér elŭ nu-șĭ mai întórse capulŭ. Negrulŭ sărì ușorŭ și cu grația peste gardulŭ cam înăltișorŭ alŭ curții. Iosifŭ părea unŭ leu, așa se țìné de țĕpĕnŭ pe spinarea animalului, pĕru'i auriu fâlfăia în aerŭ. Emilia credea, că nicĭodată nu l'a vĕḑutŭ așa frumosŭ.

O óră mai târḑiu Teodorŭ cu câțĭva óspețĭ ședeau în salonulŭ din grădină, luau dejunulŭ și'șĭ petreceau veselŭ, când deodată intrà înăuntru Emilia palidă ca mórtea. Abia rĕsuflândŭ îngânà numai: Iosifŭ, Iosifŭ....

— Ce-i cu elŭ? întrebà Teodorŭ spăriatŭ

— Mortŭ...... mortŭ...... înecatŭ...... da.... da....

Ḑicênd acestea, Emilia îl atrase cătră feréstra salonului dinspre curte. Calulŭ stetea, pare-că jălindŭ, cu capulŭ plecatŭ spre pămêntŭ singurŭ, fără prietinulŭ și conducĕtorulŭ sĕu.

— Innecatŭ, de sigurŭ! strigà Teodorŭ cu durere și, părăsindu-lŭ puterile, căḑù într'unŭ jețŭ. O, când vorŭ învĕța odată ómenii sĕ creḑă în grația, adecă în mila dumnedeéscă!

Cadavrulŭ nenorocitului fù găsitŭ la țĕrmure numai a treia ḑi.

In inima lui sfâșiată, de durere și chinŭ, era acum liniște. Inmormêntarea în cimiterulŭ satului nu i-s'a denegatŭ, astfelŭ l'au pusŭ la odichnă acolo. unde somnulŭ lui blândŭ n'a mai fostŭ turburatŭ de visurĭ chinuitóre.

Emilia ḑece primăverĭ d'a rêndulŭ împodobi mormêntulŭ iubitului ei cu florile cele mai frumóse și cu cununĭ próspete, până când o scóse și pe ea din casa lui Teodorŭ, unde a fostŭ tractată mai multŭ ca prietină decâtŭ ca servitóre. Ea fù înmormêntată lângă Iosifŭ. Corpurile lorŭ suntŭ unite... Sĕ sperămŭ, că și sufletele lorŭ vorŭ fi în vecĭ laolaltă.

Tradusă de

Petra-Petrescu.

copilului în cele şése lunĭ dela începutŭ. In luna a şéptea sĕ li se dea o cóje de pâne spre a o suge şi ca beutură puţĭnŭ vinŭ cu apă şi zahărŭ. Apoi, puţină supă. Se va urma însĕ, dér mai puţinŭ, şi cu alăptarea până la vremea înţĕrcatului, care e bine sĕ se facă între 12—18 lunĭ. — (După „Ialomiţeanulŭ).

Ingrijirea odăii de dormitŭ.

Odaia unde dórme omulŭ trebue sĕ fiă odaia cea mai aerisită cea mai ventilată. Ḑiua odaia de dormitŭ trebue bine curăţită şi lăsată cu ferestrele deschise, ér aşternuturile întinse afară la aerŭ. Pentru unŭ omŭ sănĕtosŭ nu trebue ca odaia de dormitŭ sĕ fiă mai multŭ încălḑită decâtŭ până la 14 séu 18 grade; pentru copii şi ómenĭ slabĭ trebue mai multă căldură. Fie-care omŭ trebue sĕ aibă celŭ puţinŭ 14 metri cubicĭ de aerŭ în odaia de durmitŭ.

Din traista cu minciunile.

Că dor' a fostŭ cătană.

„Ce'i, mĕi Pralo, de ce cauţĭ aşa a pagubă? întrebà popa Gligorŭ pe-unŭ Ţiganŭ înaltŭ şi spătosŭ, ce tocmai venise la dénsulŭ.

„Ce sĕ fiă, prea cinstite; a muritŭ dada.“

„Atuncĭ e rĕu, mĕi Ţigane!“

„Rĕu şi nu prea, părinţele!“

„Cum aşa, mĕi buzatule?“

„Veḑĭ, că ne-a rĕmasŭ dela dada o grădină plină cu napĭ.“

„Atuncĭ e bine, mĕi Ţigane!“

„Bine şi nu prea, părinţele!“

„Cum aşa, mĕi sucitule!“

„Apoi aşa, că s'au învĕţatŭ porci Românilorŭ, de vinŭ şi ne mănâncă napii.“

„Atuncĭ e rĕu, mĕi Ţigane!“

„Rĕu şi nu prea, cinstite părinte“!

„Cum aşa, întortochiatule?“

„Apoi aşa, că noi încă ne-amŭ învĕţatŭ de prindemŭ câte-unŭ purcelŭ de alŭ Românilorŭ şi-lŭ facemŭ friptură.“

„Atuncĭ e bine, mĕi Ţigane!“

„Bine şi nu prea, căcĭ Românii încă suntŭ ai dracului. Mai în fiecare di omóră pe câte unulŭ de ai noştri şi dada totŭ aşa a păţit'o!“

„Apoi în urma urmelorŭ totŭ e rĕu, mĕi Ţigaue, ierte-lŭ D-ḑeu pe bĕtrânulŭ!“

„D'asta n'ai nicĭ o grijă, părinte!.. Orĭ o vrea D-deu, orĭ uu, totŭ trebue sĕ-lŭ ierte, că dor'a fostŭ cătană!“

Eu nici baiu nu le-aveamŭ.

„Unde-ai fostŭ, mĕi Ţigane“?

— La stâna lui Colibă, Românico!

„Şi ce ai mâncatŭ aco o“?

Lapte fiertŭ, luată urda, nu sciu ce-a fostŭ scosŭ de mai'nainte. Mi-a pusŭ într'o cupă lungă, la vale de strungă cu şépte voinicĭ alăturea. Unu le hârăia, altu le mârăia; eu nicĭ baiu nu le-aveamŭ!

Nu veḑĭ, că-i oiă?

Unŭ cioroiu mergea pe drumŭ cu purdelaşulŭ sĕu celŭ micŭ de mână. Vĕḑendŭ acesta o capră, ce umbla de colo până colo prin şanţŭ, ilŭ întrebà pe grangorulŭ celŭ bĕtrânŭ:

„Mĕi dado, ce pasĕre e ahaia c'o aschiă în spate şi cu două beţe la capŭ?“

„Da nu veḑĭ, vorbule, că-i oiă!“, fu rĕspunsulŭ înţeleptului dadă.

Acum mai ḑică şi altulŭ!

„Mĕi Ţigane, mâncare-ai caşŭ?“

—Câtŭ de vrăşmaşŭ!

„Dér urdă?“

—Câtŭ de multă!

„Dér jinţită?“

—Ḑece tigăiţe!

Da cu oile t'i' duce, sĕ le păzescĭ?“

—Acum mai ḑică şi altulŭ, că eu am ḑisŭ destule!

Tergulŭ de rîmătorĭ din Steinbruch. La 11 Febr. n. starea rîmătorilorŭ a fostŭ de 105 183 capete, la 12 Febr. au întratŭ 1675 capete şi au eşitŭ 942, rĕmânĕndŭ la 12 Februarie unŭ numerŭ de 105,916 capete. — Se noteză: marfă *ungurescă* veche, grea dela 50 până la 5 cr. — marfă *ungurescă* tineră grea dela 51 cr. până la 5 cr., *de mijlocŭ* dela 5 cr. până la 5½ cr. — *uşoră* dela 50 cr. până la 50½ cr. — *marfă ţĕrănéscă* grea dela 50 până la 51½ cr. — *de mijlocŭ* dela 48½ până la 50 cr. — *uşóră* dela 48 cr. până la 49 cr. — *Marfă de România*, de *Bákony* grea dela — cr. până la — cr. transito mijlociă grea dela — cr. până la — cr. însĕ transito uşóră dela — cr. până la — cr. transito dto ţepósă grea dela — cr. până la — cr. transito mijlociă dela — cr. până la — cr. *Marfă sêrbéscă* grea dela — — cr. transito mijlociă grea dela 47—48 cr. transito uşóră dela 46—47 cr. — Porcĭ îngrăşaţĭ de unŭ ânŭ dela — cr. până la — cr., îngrăşaţĭ cu cucuruzŭ dela — cr. până la — cr., îngrăşaţĭ cu ghindă dela — cr. până la — cr. Cântăriţĭ la gară cu 4½.

Tragerĭ la sorţĭ.

Sachsen-Meiningen, losurĭ de 7 fl. s'au sortatŭ la 1 crt. seriele:
113, 873, 2106, 2617, 3661, 4164, 5087, 5901, 6963, 7740, 8503, 126, 967, 2148, 2621, 3675, 4280, 5175, 6164, 7005, 7854, 8635, 303, 1059, 2179, 2832, 3721, 4423, 5184, 6233, 7081, 7959, 8881, 482, 1075, 2198, 2995, 3781, 4456, 5226, 6366, 7172, 8070, 8927, 488, 1333, 2297, 3063, 3890, 4610, 5247, 6370, 7217, 8212, 9059, 553, 1685, 2319, 3242, 3997, 4630, 5308, 6683, 7236, 8250, 9161, 570, 1704, 2378, 3275, 4041, 4822, 5622, 6692, 7302, 8319, 9438, 684, 1807, 2447, 3306, 4081, 4865, 5644, 6801, 7646, 8408, 9494, 762. 1883, 2455, 3430. 4141, 5005, 5748, 6951, 7730, 8418. 9660, 858, 2068, 2482, 3634, 4149, 5057.

Oraşulŭ Augsburg s'au sortatŭ la 1 crt. seriele:
133, 469, 576, 981, 1201, 1409, 1439, 1766, 1958, 2099, 146, 495, 966, 1192, 1216, 1433, 1553, 1823, 2016, 2130.

Sortarea premielorŭ se întâmplă la 1 Martie a. c.

Bursa de mărfurĭ din Budapesta dela 13 Febr. 1889.

Seminţe	Cualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilgr. dela	până
Grâu Bănăţenescŭ	—	— —	—.—
Grâu dela Tisa	79	7 45	7.50
Grâu de Pesta	79	7 40	7.24
Grâu de Alba-regală	79	7 45	7.50
Grâu de Bácska	79	7.45	7.50
Grâu ung. de nordŭ	79	7.30	7.35

Sĕminţe vechi ori neue	soiulu	Calitatea per Hect.	Preţul per 100 chilgr. dela	până
Sĕcară	——	70—72	5 60	5.80
Orzu	Nutreţŭ	60.62	5.60	5.90
"	de vinars	62.64	6 20	7.—
"	de bere	64.66	7.35	8.50
Ovĕsŭ	—	39.41	5.25	5.70
Cucuruzŭ	bănăţ.	75	4.75	4.75
"	alt soiu	73	4.70	4 75
"	"	—	—.—	—.—
Hirişcă	"	—	5 40	5.75

Preţuiŭ pe 100 chilograme.

Producte div.	Soiulŭ	Cursulŭ dela	până
Sem. de trif.	Luternă ungur.	54.—	66.—
"	francesă	—.—	—.—
"	roşiă	52.—	62.—
Oleu de rap.	rafinatŭ duplu	37.—	37.50
Oleu de in		6.75	6.85
Uns. de porc	dela Pesta	59.50	60.—
"	dela ţĕră	— —	— —
Slănină	sventată	51.—	51.60
"	afumată	56 —	57 —
Seu		32 50	33 —
Prune	din Bosnia în buţĭ	10.—	10.25
"	din Serbia în sacĭ	16.—	10.25
Lictarŭ	slavonu nou		
"	bănăţenescŭ		
Nucĭ	din Ungaria		
Gogoşĭ	ungurescĭ		
"	sêrbescĭ		
Miere	brută		
"	galbină strecurată	— —	—.—
Ceară	de Rosenau	116.	117.
Spirtŭ	brutŭ	14.75	15.—
"	Drojdiuţe spirtde	18 50	19.—

Cursulŭ pieţei Braşovŭ

din 16 Februarie st. n. 1889.

Bancnote româneseĭ	Cump.	9.37	Vend.	9.39
Argintŭ românescŭ	"	9.30	"	9.35
Napoleon-d'orĭ	"	9.58	"	9.60
Lire turcescĭ	"	10.84	"	10.86
Imperialĭ	"	9.84	"	9.86
Galbinĭ	"	5.60	"	5.65
Scris. fonc. „Albina“ 6%	"	101.—	"	—.—
" " " 5%	"	98.50	"	99.—
Ruble rusescĭ	"	127.—	"	128.—
Discontulŭ		6½—8% pe anŭ.		

Cursulŭ la bursa de Viena

din 14 Febuarie st. n. 1889.

Renta de aurŭ 4%	111.30
Renta de hârtiă 5%	94.10
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	146.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune)	99.10
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune)	119.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune)	114.70
Bonurĭ rurale ungare	104.75
Bonurĭ cu clasa de sortare	104.75
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timişŭ	104.71
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.71
Bonurĭ rurale transilvane	104.71
Bonurĭ croato-slavone	105.—
Acţiunile băncei austro-ungare	884.—
Acţiunile băncei de creditŭ ungar.	313 25
Acţiunile băncei de creditŭ austr.	311.60
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.68
Napoleon-d'orĭ	9.59
Mărcĭ 100 împ. germane	59.30
Londra 10 Livres sterlinge	121.35

Călendarulŭ sĕptĕmânei.

FEBRUARIU are 28 ḑile. Faurŭ..

1889 Ḑilele săptĕm.	Călendarul Iulianŭ	Călend. Gregorian	Sórele rĕsare	apune
Dum.	5 Muceniţa Agatia	17 Constanţa	6.54	5. 6
Lunĭ	6 Cuv. Păr. Vucol Ep.	18 Flavian	6.52	5. 8
Marţĭ	7 Părintele Partenie	19 Conrad	6.50	5. 10
Mercurĭ	8 M. Muc. Teodor Strat.	20 Eleuteriu	6.48	5. 12
Joi	9 Mucenicul Nicifor	21 Eleonora	6.46	5. 15
Vinerĭ	10 S. M. M. Haralamp.	22 Petru C.	6.45	5. 15
Sâmb.	11 S. M. Muc. Vlasie	23 Eberhard	6.44	6. 16

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.

Nru. 658—1889.

PUBLICAŢIUNE

In esecutarea art. de lege VII din an. 1888 referitorŭ la regularea veterinarilorŭ se aducŭ din partea subscrisului căpitănatŭ cele mai esenţiale disposiţiunĭ din amintita lege spre strictă îndeplinire.

A. Pentru posesorii de vite.

1. Insciinţarea viţeilorŭ are sĕ se esecute în decursŭ de 3 ḑile.

2. Fiecare schimbare în vitele cornute are sĕ se arate în decursŭ de 10 ḑile.

3. Fiecare morbŭ a unei vite cornute are sĕ se arate îndată.

4. Celŭ puţinŭ cu o ḑi înainte de ce se intenţioneză vĕndarea unei vite, are ca sĕ se procare paşaportulŭ asupra vitei.

5. Validitatea unui astfelŭ de paşaportu pentru vita (mânată la tergurĭ) se estinde numai pe 10 ḑile.

6. Paşapórte de vite au de a se propcura: entru vite cornute (chiar şi pentru viţei), pentru cai, mânḑĭ, rîmătorĭ, purcei, oi, miei, capre şi iedĭ.

B. Pentru măcelarĭ, îngrăşitorĭ de vite, neguţătorĭ de vite şi cojocarĭ.

1. Fie-care vită cornută adusă pe teritoriulŭ braşoveanŭ are ca sĕ se arate pe lângă aşternerea paşaportului pentru vită, în decursŭ de 12 óre la căpitănatulŭ orăşenescŭ.

2. Vite marĭ cornute şi viţei au ca sĕ se ucidă numai în o măcelărie publică.

3. Atâtŭ înainte câtŭ şi după uciderea unei vite are ca sĕ se examineze vita de către veterinarŭ.

4. Paşapórtele animalelorŭ ucise în locurĭ private, precum şi acele pentru animalele mórte, au ca sĕ se aştérnă fără întârḑiere căpitănatului orăşenescŭ.

Contra făptuitorii se vorŭ pedepsi în sensulŭ §§ 146—154 cu o pedépsă până la 100 fl. v. a. séu arestŭ corĕspundĕtorŭ.

Braşovŭ, 30 Ianuarie 1889.

Căpitănatulŭ orăşenescŭ.

Avisŭ d-lorŭ abonațĭ!

Totodată facemŭ cunoscutŭ tuturorŭ D-lorŭ abonațĭ, că mai avemŭ din anii trecuțĭ numerĭ pentru complectarea colecțiunilorŭ „Gazetei", precum și câteva intregĭ colecțiunĭ, pentru carĭ se potŭ adresa la subsemnata Administrațiune în casŭ de trebuință.